

NOUA ACROPOLĂ
ȘCOALĂ DE FILOSOFIE

Noua Acropolă

O PRIVIRE FILOSOFICĂ ASUPRA LUMII

numărul 19, septembrie 2025

**O nouă filosofie în
fața vieții și a morții**

de Jorge A. Livraga Rizzi

**Dezvoltarea creierului
nostru imaginativ**

Cherokee

Poporul Munților Fumegii

Epictet

NOUA ACROPOLĂ
ȘCOALĂ DE FILOSOFIE

Principiile Noii Acropole

Fraternitate

1. Promovarea unui ideal de fraternitate bazat pe respectarea demnității umane, mai presus de diferențe de sex, culturale, religioase, sociale etc.

Cunoaștere

2. Cultivarea dragostei pentru Înțelepciune prin studiul comparat al filosofiei, religiilor, științelor și artelor, pentru a stimula cunoașterea ființei umane, a naturii și a universului.

Dezvoltare

3. Dezvoltarea celor mai bune aspecte din om, în vederea împlinirii sale, atât ca individ, cât și ca membru activ al societății.
Acțiunea în armonie cu natura, cu scopul de a îmbunătăți lumea.

Noua Acropolă București

str. Bucegi nr. 41, sector 1, București
+40 744 323 861
na-bucuresti@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:00

Noua Acropolă Brașov

str. Toamnei, nr. 5, Brașov
+40 731 371 249
na-brasov@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:30

Noua Acropolă Cluj-Napoca

str. Horea nr. 10, ap. 9, Cluj-Napoca
+40 740 066 658
na-cluj@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:00

Noua Acropolă Constanța

str. General Manu nr. 24, Constanța
+40 744 525 651, +40 341 730 383
na-constanta@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–22:00, weekend 10:00–15:00

Noua Acropolă Iași

str. Nicolae Iorga nr. 51, sc. B, ap. 1, Iași
+40 741 394 303
na-iasi@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–22:00

Noua Acropolă Oradea

str. Bicazului nr. 1A, Oradea
+40 742 999 276
na-oradea@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–22:00

Noua Acropolă Sibiu

str. Grigore Ureche nr. 2A, et. 1, Sibiu
+40 723 332 633
na-sibiu@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:00

Noua Acropolă Timișoara

str. Gheorghe Lazăr nr. 5, et. 2, ap. 17, Timișoara
+40 726 213 588
na-timisoara@noua-acropola.ro
luni-vineri 18:00–21:00, sâmbătă 16:00–19:00

4 Filosofie și educație

8 O nouă filosofie în fața vieții și a morții

10 Dezvoltarea creierului nostru imaginativ

14 Apogeul și decăderea Imperiului Khmer

18 Cherokee, Poporul Munților Fumegii

22 Arta în inima omului și a orașului

24 Moda prin prisma sustenabilității

26 Themis, zeița Legii

28 Epictet

29 Despre Symmetria

30 Ziua Artelor

34 Noua Acropolă

35 Conferințe, dialoguri, evenimente

Editor Noua Acropolă România

Director Ivo Ivanovici

Redactor-șef Sonia Ivanovici

Redacție Corina Munteanu
Alexandra Stancu
Mara Pilat

*Distribuție și
relații cu publicul* Mihaela Brătuianu
Laurențiu Plăcintă

*Tehnoredactare și
grafică* Florin Ganea
Dan Carp
Paula Dron
Ernest Ștefan Matyus

Adresă de contact na-bucuresti@noua-acropola.ro

Filosofie și educație

Ivo Ivanovici

Foto: Sabrina Eickhoff, pixabay

Adevărata pedagogie (educație) este cea care învață să trezească propria capacitate de a învăța, de a experimenta și de a trăi.

... Trezește sufletul și potențele interioare ale fiecărei ființe umane. ... Oferă tuturor aceeași șansă adaptată la posibilitățile fiecăruia, dar fără o egalizare artificială a celor diferiți și fără construirea unei ordini ierarhice artificiale între semeni.

Pedagogul, maestrul în cea mai înaltă expresie a sa, este un „sacerdot al cunoașterii” și un „servitor al adevărului”, farul care-i călăuzește pe cei rătăciți în noaptea ignoranței și lumina care duce la manifestare potențialul ascuns sub aparențele tenebroase și nesigure ale dezordinii, ... ca un aport de Dragoste adus Umanității.

Jorge Ángel Livraga

Noua Acropolă este definită ca o școală de filosofie. În cursul istoriei au existat numeroase școli de filosofie și este suficient să le menționăm pe cele din Grecia Antică, care au constituit bazele culturii occidentale. În India sau în China, a apărut încă din zorii istoriei un fenomen foarte similar. În toate aceste școli, filosofia – dragoste pentru înțelepciune – înseamnă o căutare rațională a răspunsului la diferite întrebări despre om, societate și natură (teorie) și deopotrivă, o activitate practică, prin care cunoașterea dobândită este pusă în aplicare. Astfel, filosofia a contribuit întotdeauna la formarea ființelor umane libere, emancipate în raport cu presiunea impulsurilor circumstanțiale și care acționează după dictatul propriei conștiințe intelectuale. Astăzi, Noua Acropolă („Noua Cetatea Înaltă”) își propune să îndeplinească funcțiile și rolul acestei venerabile instituții pe care o numim „Școală de Filosofie”.

Un domeniu de activitate specific școlilor de filosofie este educația, un fenomen prezent încă din zorii istoriei, practicat sub diverse forme în toate societățile și existent ca preocupare de primă importanță și în lumea contemporană.

În cele ce urmează, vom scoate la iveală câteva aspecte legate de școala de filosofie și de actul educației.

Cuvântul școală este de origine greacă σχολή (scholē), și se referă – în general – la „activitatea practică în timpul liber”. Așadar, noțiunea de școală este asociată cu „timpul liber”, deci cu activitatea specifică persoanelor care, nefiind (cu totul) dominate de necesitatea satisfacerii imperative- lor circumstanțiale ale vieții, se dedică în timpul lor liber unor forme de elevare a vieții conștiente. Mai târziu, s-a impus interpretarea (mai puțin solicitantă) potrivit căreia școala este un loc unde „se fac prelegeri pentru un grup de persoane”, cu scopul instruirii.

Cuvântul „educație” provine etimologic din latinescul *ēducātiō* („formare”) sau din *ēducō* („mă antrenez” sau „mă conduc pentru a scoate afară ceea ce este în mine”). Prin urmare, se face referire la dezvoltarea potențelor latente, inerente celui educat. Astfel, fiecare om se poate transforma, în limitele sale, într-o personalitate superioară, și poate fi un individ care cultivă și desăvârșește calitățile specifice ale propriului potențial uman. Dar este necesar să observăm faptul că în realitate, educația are o latură internă, subiectivă (identificarea, asumarea și exteriorizarea valorilor interioare) și o alta, exterioară, obiectivă (învățarea, înțelegerea și interiorizarea instrucției primite din exterior). Azi apare un anumit dezechilibru între acestea două, pentru că efortul educațional implică preponderent însușirea unor tehnici prin exercițiul cărora persoanele pot ocupa un loc în societate și în lume, iar marea problemă a momentului nostru istoric se rezumă la faptul că în lipsa unei formații bazate pe valorile interne

(etice și estetice), indivizii cu bună pregătire profesională și cu un anumit prestigiu social pot acționa (și deseori o fac) în dezacord cu legea (umană sau naturală în general), în detrimentul propriilor persoane, al societății și al naturii în general, contribuind astfel conștient sau inconștient la propagarea suferinței.

Mircea Eliade a demonstrat că toate societățile tradiționale au avut metode specifice de educație, necesare pentru validarea individuală și colectivă a cetățenilor lor, care puteau dobândi dreptul de a fi membri deplin ai comunității numai ca urmare a absolvirii unui program educațional. Este curios faptul că mediul sofisticat al lumii contemporane ignoră în cea mai mare măsură ceva ce a fost valabil, aproape fără excepție, pentru societățile aflate la un nivel inferior de dezvoltare în planul material al realității...

În Egiptul Antic, sintagma „Casa vieții” (Per Ânkh) se referă la instituția și la locul destinat educației. Cea mai mare și cea mai importantă instituție de acest tip din epoca Imperiului Nou a fost asociată marelui templu al lui Amon din Karnak. Marele Vizir – echivalentul Primului Ministru din lumea actuală – a avut printre altele, datoria să viziteze periodic localitățile egiptene pentru a identifica persoanele tinere capabile să primească dublă educație (din interior spre exterior și din exterior spre interior), necesară pentru formarea viitorilor demnitari și responsabili în diverse domenii.

*Zeul Toth dăruind semnul Ankh faraonului Seti I
Templul lui Seti I, Abydos, Egipt
Foto: Olaf Tausch, Wikimedia Commons*

În Grecia antică, cea mai cunoscută asemenea instituție de învățământ a fost Academia (gr. Ἀκαδημία sau Ἀκαδημία), școala de filosofie instituită de Platon în a doua jumătate a secolului IV î.Hr. în spațiul sacru dedicat Atenei, zeița înțelepciunii și a războiului. Numele de Academie este legat de eroul Akademos, posibil în legătură cu Kadmos, fiul regelui fenician Agenor și inventatorul legendar al scrisului, cel care a răpus un balaur care a terorizat locuitorii provinciei Beotia și a utilizat un dinte al acestuia pentru a face primul instrument de scris (în cheie de interpretare psihologică, s-a eliberat de tirania impulsurilor instinctuale și inconștiente, iar în cheie de interpretare socio-politică, a pus bazele vieții civilizate). Este interesant să observăm că Academia lui Platon a fost foarte longevivă, a funcționat timp de nouă secole și a fost închisă numai după proclamarea edictului imperial împotriva filosofilor și a școlilor de filosofie. Dar faima Academiei nu s-a stins niciodată, iar în epoca renașterii din Italia a fost reînființată de Cosimo Medici și Marsilio Ficino. Astăzi, instituții culturale prestigioase, din numeroase țări, poartă numele de Academie.

În Imperiul Roman a fost elaborat – pe baza antecedentelor din practica educațională a unor filosofi greci precum Pitagora și Platon – sistemul de educație potrivit pentru instruirea „persoanelor libere”, numit din acest motiv *liberalia studia* (lat.), sau în traducere Arte liberale, formate din *Trivium* (gramatica, retorica și logica) și *Quadrivium* (aritmetica, astronomia, muzica, geometria). Sistemul roman a fost foarte influent în epoca de constituire a civilizației creștine medievale, astfel încât constructorii catedralelor gotice din Franța (din epoca sfârșitului de Ev Mediu în occident) au considerat oportun în unele cazuri să includă mențiunea despre Trivium și Quadrivium pe porțile de intrare în catedrală, ca și cum ar fi sugerat că nu poate fi cu adevărat parte din „echipajul navei cerești” decât cel elevat prin educație. Pe de altă parte, legenda despre Cavalerii Mesei Rotunde, relatarea legată de modul în care a fost reaprins focul civilizației după cataclismul prăbușirii Imperiului Roman, pune în prim plan figurile Doamnelor și Cavalerilor, personaje exemplare, determinate de idealuri și de valori interioare, subiective, exprimate prin acțiunile și comportamentul lor.

Cadmos și Minerva — Jacob Jordaens (1593–1678)
după Peter Paul Rubens (1577–1640), Muzeul Prado, Madrid, Spania
Foto: Wikimedia Commons

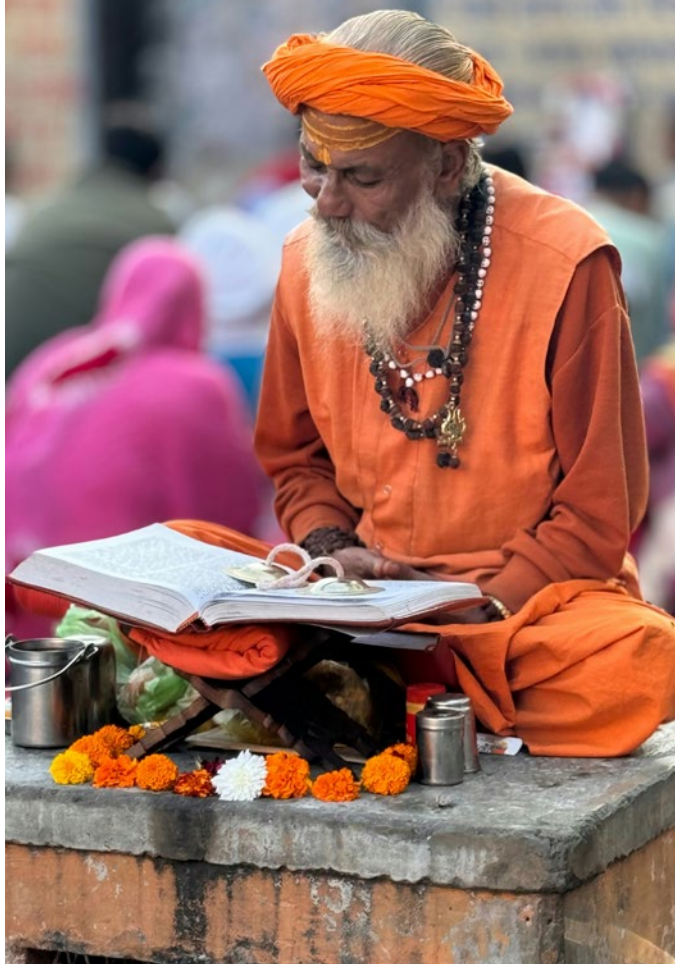

Foto: Vicky Chopra, Unsplash

Desigur, periplul instituțiilor educaționale nu se rezumă la cazuri din trecutul îndepărtat ci continuă neîntrerupt până în ziua de azi, dar cazurile prezentate sunt suficiente ținând cont de scopul prezentului articol, care își propune să arate că destinul civilizației depinde de prezența sau de absența unor oameni cu pregătire etică și estetică, și că acest lucru a fost cunoscut în toate epocile și pretutindeni.

Noua Acropolă este o școală de filosofie care își propune să demonstreze – pe baza exemplelor oferite de comorile culturale – că în contextul actual este posibil să cuccrim culmile excelenței, pentru a contribui la ameliorarea condiției umane. Căci dacă am învăța să depășim tentația mediocrității (de exemplu a diferitelor forme ale corupției, minciunii, egoismului de toate tipurile etc., cu toate că au originea în felurite impulsuri inconștiente), cu siguranță am deschide în cartea istoriei o pagină nouă și mai fericită. Cum spunea un mare filosof, este necesară regenerarea spirituală (actualizarea potențelor latente) a ființei umane, la fel cum a fost posibilă și altă dată. Mai simplu spus, noi, oamenii, putem fi mai buni!

Este oare posibil? Să observăm doar faptul că în absența aspirației către înălțimi n-ar fi existat coloșii trecutului precum China și India, Egiptul Antic sau Grecia Veche, nici Imperiul Roman sau momentele de glorie din epoca Renascentistă etc. Dar aceasta este o altă temă de reflecție. 🌸

Foto: Tran Le Tuan, pexels

În India veche întâlnim *gurukula* (sk. गुरुकुल), numele derivat din *guru*, maestru și *kula*, familia sau casă, un sistem tradițional de educație cu discipoli (*śiṣya*) care trăiau în spații special dedicate, alături de maeștrii lor. În India sunt menționate asemenea centre educaționale încă din epoca Upanișadelor (vechi).

În China, istoria educației începe odată cu apariția civilizației chineze. Prima mențiune scrisă care face referire la instituția „școli” a fost redactată în epoca dinastiei Shang (cca. 1800–1050 î.Hr.), iar concepțiile tradiționale despre educație au fost integrate mai târziu în canonul confucianist.

În America pre-columbiană, la azteci, se deosebeau două tipuri de școală și educație. *Calmecac*, de la *calmecatl*, „grupare de case”, era numele centrelor de educație destinate „elitelor” sau altfel spus, acelor care aveau vocația și erau capabili să fie instruiți în ambele sensuri (din interior spre exterior și din exterior spre interior). Pe de altă parte, *Tēlpochcalli* (casa tinerilor) denumea școala dedicată tinerilor care erau educați de la vârsta de 15 ani pentru a munci în diverse domenii și a fi utili comunității. Asemenea școli au funcționat în fiecare district sau *calpulli*.

Sistemul educațional incaș a fost foarte stratificat, cu instrucția transmisă celor capabili s-o recepționeze pe cale orală, în școli precum *Yachaywasi* (Casa Cunoașterii) și *Acllahuasi* (Casa Femeilor Alese), cu subiecte precum religia, istoria, limba și administrația. Toți ceilalți primeau instrucție practică, profesională.

O nouă filosofie în fața vieții și a morții

Jorge A. Livraga Rizzi

Foto: Simon Berger, Unsplash

Filosofia înseamnă „dragoste pentru înțelepciune sau cunoaștere”. Este un drum iluminat de soarele adevărului. Tot ceea ce nu corespunde acestei caracteristici esențiale nu este filosofie, ci simplă speculație sau repetare alternativă a ceea ce au spus alții, profitând de vechile învățături cu la fel de mult succes cu cât reușește o lingură să se hrănească și să guste din supa în care s-a scufundat.

Viața și moartea sunt cele două fețe ale Vieții Unice. Cine nu a sesizat nici măcar atâta lucru nu se poate numi cu ușurință „filosof”, deoarece încă nu a început să pășească pe Cărarea Ascendentă.

Noua Acropolă, dincolo de a fi o asociație culturală, este o mișcare filosofică ce are ca principal obiectiv transformarea îndemnului „cunoaște-te pe tine însuși” într-o realitate vie. Toate acestea sunt puncte de plecare. Din păcate majoritatea oamenilor rămân la începuturi toată viața sau și mai rău, până când uită de ele cu desăvârșire pe măsură ce îmbătrânesc și se îmburghezesc.

Noua Acropolă propune redeschiderea canalelor filosofiei clasice, singura care a descoperit adevăruri, repetate apoi de mii de ori, fără a cădea în plasa modelor triviale și fără a servi vreodată drept unealtă a ignoranței sau a amenințării în mâinile celor cruzi. Socrate este martor. Filosofia noastră nu este contemplativă, nici pseudo-orientalistă, ci reprezintă un mod înflăcărat de a da piept cu viața și cu Enigma. Ființa umană trebuie să-și ia un angajament ferm în fața destinului său istoric, a strămoșilor săi divini, a momentului său actual și a viitorului. Trebuie să fie asemenea unei bărci care navighează pe curenții vieții cu vâslele sale puternice și care nu se lasă târâtă, ca un morman de paie și nămol, fără libertate de mișcare sau onoare, spre colțuri în care lucrurile putrezesc. Filosofia noastră este o

Góðafoss, Islanda
Foto: Khamkéo, Unsplash

filosofie a acțiunii în toate planurile la care poate accede conștiința, dar nu pentru a culege fructele acelei acțiuni, ci pentru acțiune în sine. Ne împlinim și ne bucurăm prin acea acțiune care ne menține veșnic tineri, conștienți de nemurirea noastră și de bucuria de a trăi clipă de clipă.

Că lumea este o iluzie?... O știm... Însă, cum și această definiție aparține lumii, este și ea iluzorie. Așa numita „iluzie” a orientaliștilor nu este altceva decât realitatea într-una dintre multiplele fațete sau nuanțe în care se colorează lumina. Ipoteza despre „iluzie” – o versiune foarte săracă și deformată a conceptului despre „maya” al vechilor hinduși – zăpăcește mulți oameni, care ajung să creadă că există părți ale universului, cum ar fi iluzia, în care e posibil să nu existe Dumnezeu. Dacă ar fi așa, iluzia l-ar limita pe Dumnezeu, sau ar limita realitatea, ceea ce este o neghiobie filosofică demnă doar de acela care nu știe să mânuiască nici cel mai simplu silogism.

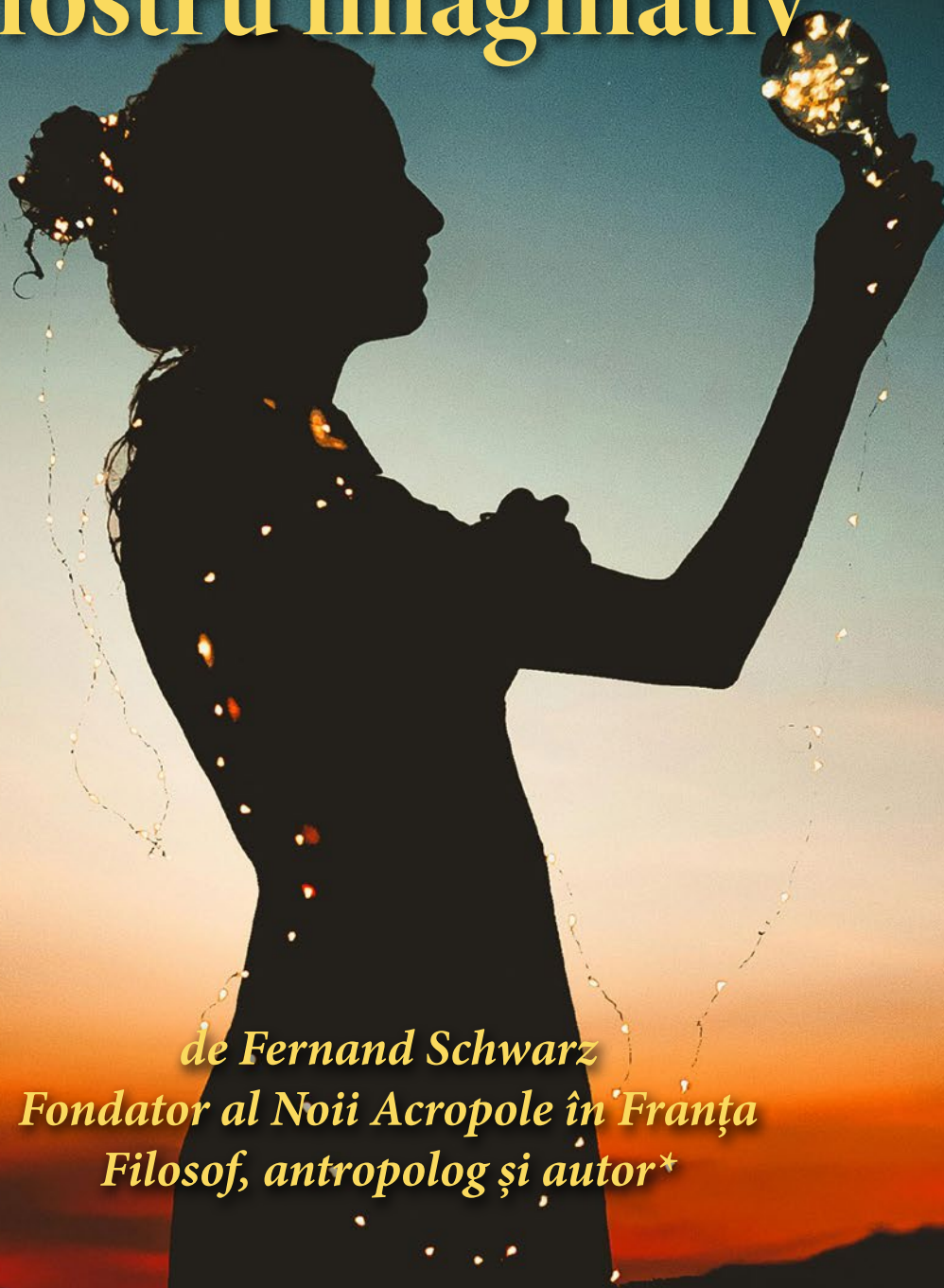
Observând ciclurile naturale, eterna reîntoarcere a lucrurilor, de la apele din nori până la mare și de la mare la nori, până la succesiunea zilelor, a nopților și a anotimpurilor, percepem cu claritate o unitate de destin în natură și un mers constant și sigur în acord cu un plan bine stabilit. Din plan face parte și ființa umană. Și ea se naște și moare... și se naște din nou... și din nou moare. Nimic mai simplu și mai adevărat.

Toate vechile școli ezoterice au afirmat acest fapt și toate religiile

l-au susținut la începuturile lor, când cei care le-au fondat răspândeau lumina lui Dumnezeu peste oameni. Unele dintre ele au păstrat la nivel popular câteva imitații mai mult sau mai puțin deformate ale acelei doctrine străvechi, iar altele le-au îngropat în „cărți interzise” și „evangelii apocrife”... pe care s-au asigurat să le păstreze în bibliotecile lor labirintice în cazul în care va apărea un moment oportun pentru reutilizarea acelor argumente „blestamate”. Adevărul este că pentru a câștiga adepți, multe credințe au promis mult și au cerut foarte puțin... Iar pentru această abordare nu era convenabil să se păstreze cunoașterea populară a reîncarnării, deoarece aceasta dezvăluie un drum lung, anevoios, unde domnește Legea Cauzei și a Efectului și unde iertarea păcatelor nu se putea cumpăra și nici oferi cadou personajelor însemnate. Cine greșește își plătește greșeala, fie rege sau cerșetor. Regele va plăti chiar mai scump, deoarece se presupune că are oportunități mai bune decât un cerșetor... Orice coroană are spini...

Această nouă filosofie va elibera milioane de oameni de teama de moarte, așa cum a făcut-o deja cu nenumărați alții, indiferent de credințe, ocupații, sau poziții sociale. Aceasta este vechea sevă a vieții, ce urcă din nou prin arborele uscat al Omenirii. Vor fi din nou flori, și fructe, și cuiburi în care păsări noi vor ciripi la venirea noilor zori, căci soarele arzător al vieții răsare din nou, încet, dar inexorabil. ♡

Dezvoltarea creierului nostru imaginativ

de Fernand Schwarz
Fondator al Noii Acropole în Franța
*Filosof, antropolog și autor**

**Suntem prizonieri ai obiceiurilor și comportamentelor
care ne îngustează câmpul de acțiune și care, în
egală măsură, ne diminuează numărul de conexiuni
neuronale din creier. Cum ne putem elibera?**

Stiințele tradiționale recomandă de mii de ani ceva ce este redescoperit astăzi de ansamblul științelor care se ocupă cu studiul creierului: practica imaginației. Științele cognitive confirmă tendința noastră de a ne lua prizonieri pe noi înșine, și în același timp de a ne oferi căi de salvare. Să ne amintim de alegoria lui Platon, în care ființele umane înălțate într-o peșteră privesc la imaginile proiectate pe pereți și le iau drept realitate. Platon explică faptul că ființa umană trebuie să facă un efort teribil pentru a se elibera, obișnuindu-se treptat cu lumina. Trebuie să accepte să-și schimbe obiceiurile și să-și asume un nou drum în viață, să iasă din zona de confort și să-și părăsească falsele certitudini.

Gândurile și sentimentele noastre creează dependențe

Fiecare gând generează o reacție chimică în creier, în așa fel încât sentimentele (emoțiile) să fie în concordanță cu gândurile noastre. Apoi, când creierul analizează emoțiile, produce substanțe chimice care alimentează gândurile izvorâte din experimentarea acestor emoții, a vieții ș.a.m.d.

Pentru fiecare dintre noi, aceste tipare repetitive se transformă treptat în moduri de a fi. Organismul devine dependent față de aceste reacții chimice și în consecință va tinde mereu să provoace sau să caute emoții și gânduri care îl vor alimenta. Astfel, devenim condiționați în modul nostru de a gândi și de a acționa.

Pentru a ieși din această capcană, trebuie în mod evident să renunțăm la zona noastră de confort, adică la tiparul obișnuit de gândire care ne-a creat automatisme mentale, determinându-ne să acționăm mecanic, fără să fim pe deplin conștienți.

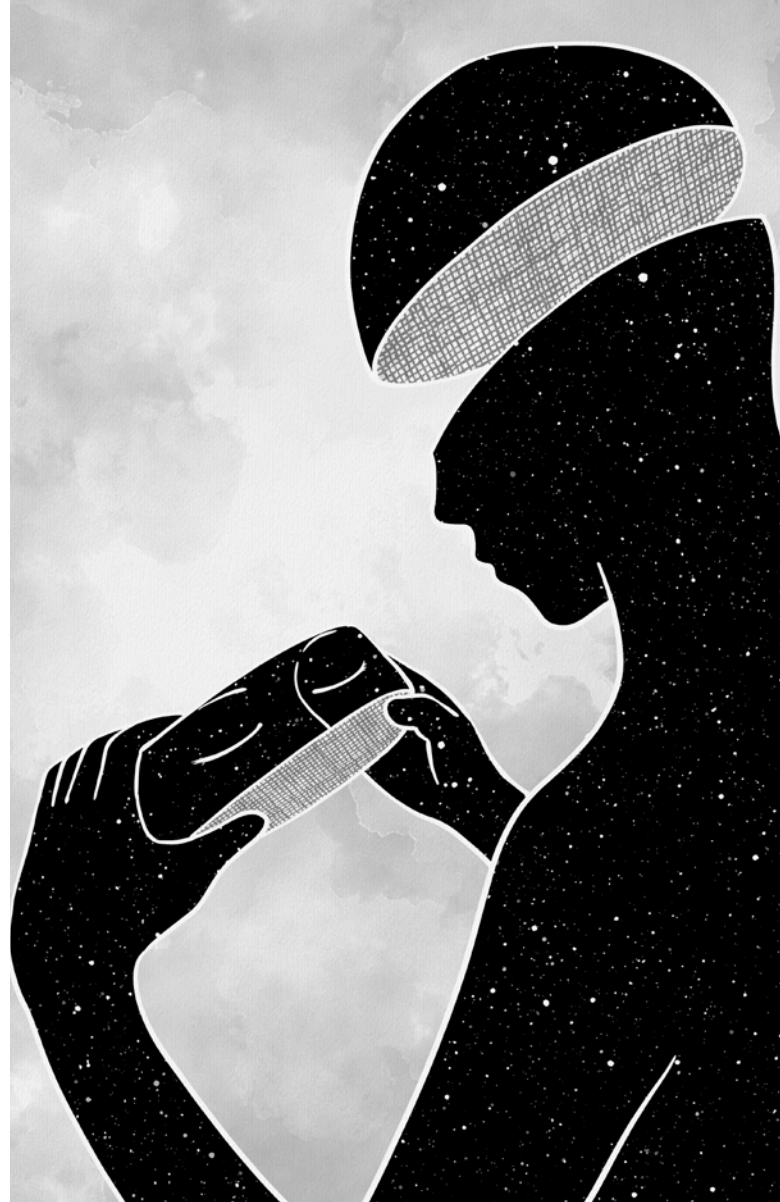
De aici rezultă importanța faptului de a nu lua nicio dată emoțiile personale drept repere pentru proiectele noastre de dezvoltare. Pentru a face o schimbare reală în noi înșine, trebuie să ne aliniem gândurile, sentimentele și acțiunile spre un scop final care se află dincolo de noi și care ne transcende.

Dar ego-ul nostru personal nu înțelege acest mod de a acționa. El se simte întotdeauna amenințat, în special de necunoscut, fie că este vorba de oameni, de circumstanțe sau de acțiuni... Urmând mereu aceleași tipare de gândire și de acțiune, protejându-se și punându-se în siguranță, el ne deconectează de noi înșine și ne izolează în propria persoană.

Într-un fel, el este stăpânul peșterii noastre!

Importanța dezvoltării de noi conexiuni neuronale

Datorită științelor cognitive cunoaștem faptul că, cu cât creierul nostru are mai puține conexiuni neuronale, cu atât este mai puțin maleabil, iar noi trăim mai izolați, mai egoiști, frustrați, resemnați și mai rigizi. Aceste lanțuri ne țin prizonieri. Dar dacă reușim să creăm mai multe

Imaginație
Ilustrație: CDD20, Pixabay

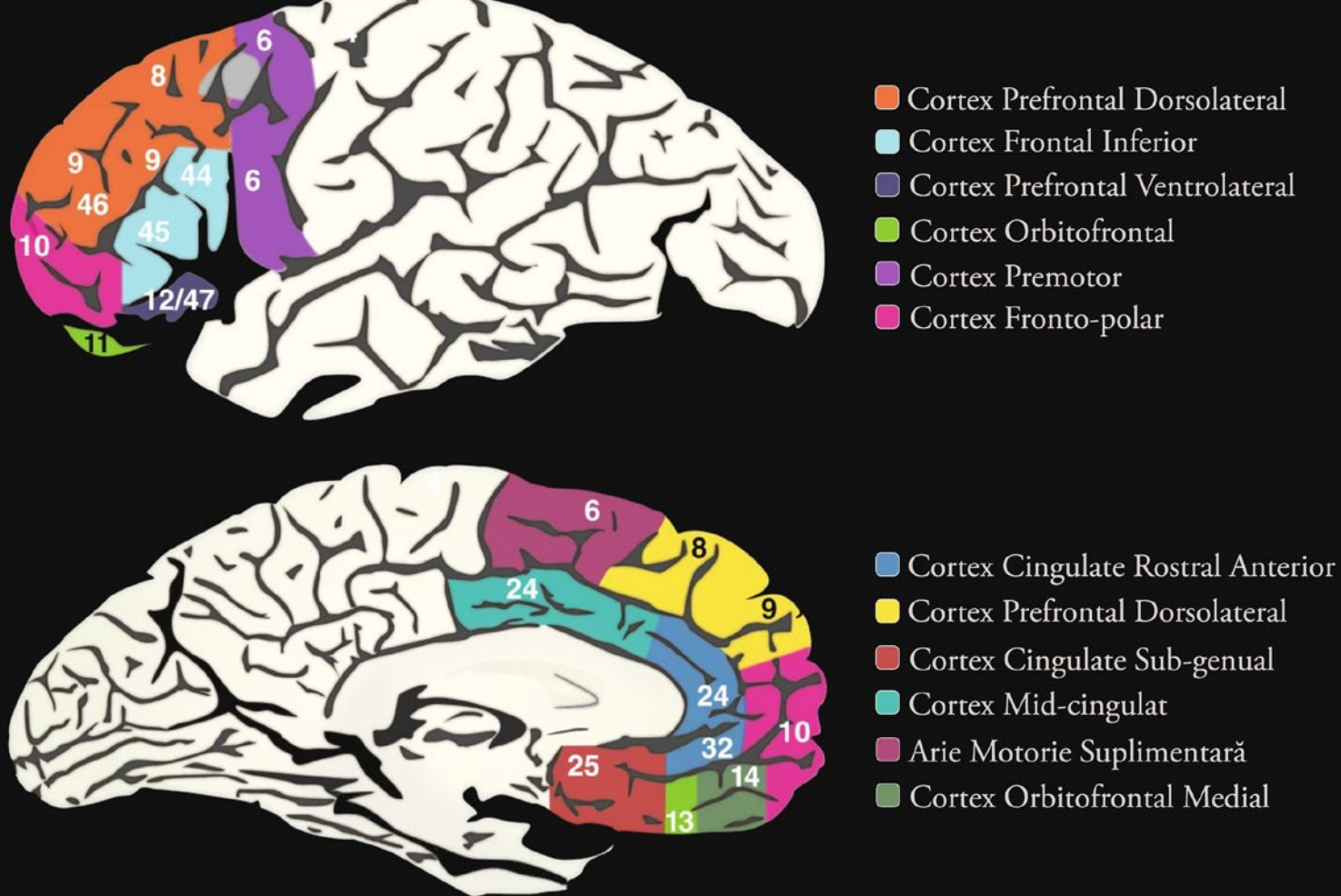
conexiuni, să fim mai creativi, dacă experimentăm mai multă compasiune față de celelalte ființe vii, dacă ne putem detașa de egocentrismul nostru, atunci ne vom dezvolta încrederea, rezistența, adaptabilitatea și prin urmare, capacitatea de a ne vedea altfel.

A pune capăt condiționării

Cum eliminăm negativitatea care ne blochează mintea, cum reactivăm motorul interior și cum ne eliberăm de obiceiurile dăunătoare?

Conform principiului efortului minim, pe care creierul nostru îl îndrăgește foarte mult, pentru a face față unei situații noi recurgem la un număr mare de rutine automate, fără a mai utiliza resursele cortexului prefrontal.

Cortexul prefrontal se află în spatele frunții și reprezintă acea zonă importantă care diferențiază creierul uman de cel al primatelor. Cortexul prefrontal este conectat cu toate celelalte zone ale creierului: zona occipitală, specializată în vedere clară; zona parietală responsabilă de abilitățile noastre motorii; sistemul limbic, care este sediul emoțiilor; hipocampusul, sediul memoriei etc.

Zonele majore ale cortexului Prefrontal

schită preluată din: The role of prefrontal cortex in cognitive control and executive function de Naomi P. Friedman și Trevor W. Robbins, Nature 2021.

Cortexul prefrontal acționează ca un coordonator general, responsabil pentru cele mai complexe și creative activități. Această zonă a creierului este dedicată în mod special imaginației creative. Cortexul prefrontal ne permite să stabilim noi circuite și prin urmare, să ne imaginăm noi căi pentru a contracara impulsurile și dorințele afective imediate. Pentru a reuși în această acțiune, trebuie să ne pregătim îndelung și conștient, să ne disciplinăm, aplicând reguli de comportament pentru a ne controla, cu alte cuvinte, să ne învingem pe noi înșine.

Emoția învinge gândul rațional. Ceea ce simțim nuanțează ceea ce gândim. Când emoțiile invadează scena minții, rămâne mai puțin spațiu disponibil pentru evaluarea rațională, care este astfel perturbată. De pildă, teama sau exaltarea în fața succesului ne pot tulbura foarte mult raționamentul și discernământul.

A fi stăpân pe tine însuși înseamnă a te crede capabil – iar practica imaginației creatoare tocmai pentru asta este indispensabilă - de a reține sau de a amâna o dorință sau o reacție, de a-ți decide comportamentul și de a depăși o nouă provocare.

A fi stăpân pe sine constă în reîncadrarea constructivă a percepției unei situații și preluarea controlului asupra acestui proces, inconștient și conștient. Aceasta este de fapt recomandarea practicii filosofice: fă un pas înapoi, reevaluează situația și temperează reacția emoțională.

Să devii tu însuși prin puterea imaginației

Imaginația trebuie percepută în toată complexitatea ei, într-un sens larg: funcția sa principală este generarea de imagini mentale, adică de reprezentări indirecte ale realității, precum amintiri, anticipări sau gânduri. Ele ne permit să călătorim mental în timp, abilitate specifică a ființei umane de a se proiecta temporal. Mai mult, studiile confirmă că activarea amintirilor sau a proiecțiilor în viitor solicită aceleași regiuni ale creierului, în mod fundamental cortexul prefrontal, cunoscut pentru rolul său în activitățile de planificare mentală. Imaginația ne permite să ne reprezentăm nu numai realitatea exterioară, ci și imaginea pe care o avem despre noi înșine. Dacă ne reprezentăm diferit, atunci vom deveni diferiți.

Cuvântul „imagini” se referă la imagini mentale, reprezentări interne în care se amestecă vise, amintiri, fantezii, halucinații și toate formele de proiecții mentale care alcătuiesc „filmul nostru interior”. Pe scurt, suntem ceea ce ne imaginăm.

În tradiția occidentală, imaginația creatoare era văzută ca un pol opus rațiunii. Astăzi, această separare nu mai are niciun motiv să existe. Filosofii științei reabilitează imaginația, considerând-o un instrument de cunoaștere necesar dezvoltării teoriilor științifice.

Psihologia copilului a demonstrat că imaginația este și o modalitate de a explora realitatea, nu numai de a fugi de ea. Imaginația și rațiunea servesc pentru a proiecta planuri de acțiune și pentru a rezolva probleme. Proiectele virtuale născute din imaginație nu sunt menite să evite realitatea. Dimpotrivă, ele contribuie la operarea asupra acesteia, la inovare și la rezolvarea problemelor.

Diversele tehnici de meditație, practica „mindfulness”, precum și un număr mare de practici tradiționale vechi de mii de ani, demonstrează astăzi puterea enormă pe care o are imaginația de a ne transforma realitățile interioare.

Mobilizați-vă voința, inteligența și dragostea pentru schimbare

Pentru a declanșa motorul interior, trebuie să ne mobilizăm voința, inteligența și dragostea.

Voința ne oferă posibilitatea de a ne impune cerințe și de a le susține, de a asigura efortul și continuitatea, de a stabili o disciplină de viață care să ne scoată din propria noastră închistare, din obișnuințele noastre.

Inteligența ne permite să ne dezvoltăm imaginația, să oferim sens lucrurilor și să le vizualizăm, amplificând capacitatea noastră de a ne mira și de a ne proiecta în viitor.

Dragostea ne ajută să dezvoltăm sentimente superioare și emoții pozitive: recunoștință, bucurie, entuziasm, bunătate, compasiune, intuiție, inspirație.

Vă doresc deci, o frumoasă și fericită evadare din peșteră!!

Fată, Nori, Natură

Ilustrație: andsproject, pixabay

Ilustrație: Anatoly777, pixabay

Apogeul și decăderea Imperiului Khmer

Alexandra Stancu

Foto: Alexandra Stancu, Noua Acropolă

Vizitând ruinele site-ului arheologic Angkor Wat din Cambodgia de astăzi, inevitabil apare întrebarea de ce ființele umane dezvoltă o civilizație care atinge apogeul spiritual și cultural și apoi totul se prăbușește? Imperiul Khmer a clădit cel mai mare oraș al lumii (înainte de revoluția industrială), care adăpostea aproape un milion de locuitori, a creat un sistem ingenios de bazine și canale pentru a gestiona apa atât de necesară în agricultură, a construit peste 1000 de temple cu o arhitectură surprinzătoare și după câteva secole totul a fost abandonat și „înghițit” de junglă. Abia în sec XX, ruinele au fost readuse la lumină făcându-se eforturi consistente pentru a le restaura.

Cine au fost khmerii?

Astăzi, știm prea puține despre ei, întrucât nu au lăsat în urma lor izvoare scrise. Astfel, ceea ce cunoaștem se bazează pe mitologie, arheologie și pe însemnările altor popoare, în principal a celui chinez. Legenda ne spune că un brahman indian a ajuns pe aceste meleaguri cu o barcă și s-a căsătorit cu fiica Regelui Șarpe. În cinstea acestei uniri regele a băut apa de pe terenul mlăștinos și a făcut agricultura posibilă, astfel, s-a fondat o nouă dinastie.

Istoria ne relatează că după mai multe valuri de migrații în aceste teritorii mlăștinoase, s-a încheiat o nouă civilizație puternic influențată de cultura indiană. Arheologia datează obiectele excavate până în primul mileniu î.Hr. și arată faptul că au existat relații comerciale internaționale, găsindu-se monede romane din secolul II, bijuterii indiene, oglinzi chinezești și multe alte bunuri din teritorii îndepărtate. Începând cu secolul IX până în secolul XVI khmerii și-au extins teritoriul în Asia de Sud-Est și au construit temple, poduri, drumuri și canale care mărturisesc priceperea arhitecturală, artistică și inginerescă a acestora.

Templul Angkor Wat
Foto: Anne Nicole, Unsplash

Angkor – principala capitală

De la începutul călătoriei mele în site-ul arheologic din Angkor, ceea ce m-a impresionat a fost natura bogată, cu multe ei forme de vegetație. Prin zidurile primelor temple pe care le-am vizitat, și-au făcut loc sute de copaci, unele dintre edificii fiind acaparate în totalitate, o dovadă a forței de regenerare a Naturii. Plimbându-mă prin galeriile templelor am putut recunoaște diferite simboluri hinduse și budiste, mituri din Ramayana și Mahabharata imortalizate pe pereți și frumoase sculpturi cu dansatoare care „*invoca simultan vigoare și seninătate, voluptate și spiritualitate*”.¹ Toate dovedind un stil artistic eclectic și original care a reinterpretat simbolurile în viziune proprie.

În următoarea zi, pașii m-au îndreptat către faimosul templu Angkor Wat construit în secolul al XII-lea de către regele Suryavarman al II-lea, fiind inițial dedicat zeului hindus Vishnu. Intenția regelui nu a fost să construiască un simplu templu, ci să oglindească pe Pământ centrul mitic al Universului din cosmologia

hindusă. Templul este construit sub forma unei mandale a cărui formă pătrată este un simbol pentru tărâmul pământesc, în timp ce cercul reprezintă cerurile. În interiorul templului se regăsesc cinci turnuri care simbolizează muntele sacru Meru, simbol pentru Centrul Lumii, locul unde se întâlnește Cerul cu Pământul și unde trăiesc zeii. Conform lui Mircea Eliade, „*vârful muntelui cosmic nu este numai cel mai înalt punct de pe Pământ, el este și buricul Pământului, punctul din care a început creația*”.² Bazinele de apă din jurul templului reprezintă oceanele primordiale, iar traseul ascendent de la o galerie la alta reprezintă calea spirituală a ființei umane, punctul culminant fiind *sanctum sanctorum*, lăcașul zeilor aflat în turnul central. Acest model celest a stat la baza uimitoarei arhitecturi care reflectă viziunea unui sistem ordonat și armonios în care lumea fizică și cea spirituală erau interconectate, totul pentru a oferi ființei umane oportunitatea de a se întâlni cu sacralul.

Cu siguranță că locul și amplasamentul monumentului nu a fost ales

¹ Jessup Helen Ibbitson, *Art & Architecture of Cambodia*, ed. Thames & Hudson, Londra 2004.

² Mircea Eliade – *Mitul eternei reîntoarceri*, ed. Univers Enciclopedic, București, 1999

Foto: Alexandra Stancu, Noua Acropolă

întâmplător. Astronomia a avut un rol semnificativ în arhitectura khmeră, la fel ca în multe alte civilizații vechi. Astfel, se consideră că templul a fost aliniat cu constelația dragonului care se afla deasupra acestui loc în timpul echinocțiilor, moment astronomic în care soarele apune direct deasupra turnului central al Angkor Wat, realizând un efect vizual extraordinar.

Totodată, prin dispunerea templului s-au reflectat Marile Epoci. Conform tradiției orientale, există 4 cicluri mari de timp denumite yuga: Krita Yuga sau Epoca de Aur 1.728.000 ani, Treta Yuga 1.296.000 ani; Dvapara Yuga – 864.000 ani, Kali Yuga sau Epoca de Fier care are 432.000 ani. Întâmplător sau nu, amplasamentul templului are lungimi axiale foarte apropiate de lungimile acestor yuga împărțite la 1000, mai exact 1.728, 1.296, 864 și 432 de coți³. Mircea Eliade, ne relatează că în India, există o teorie potrivit căreia „toate orașele regale indiene sunt construite după modelul mitic al orașului celestial în care locuia în Vârsta de aur Suveranul Universal. Și asemenea acestuia,

regele se străduiește să reînvie Vârsta de aur, s-o reactualizeze printr-o domnie perfectă”⁴. M-am întrebat dacă aceasta a fost motivația pentru construirea acestui templu care a durat mai bine de 35 de ani, au fost nevoie de 300.000 de muncitori și 5 milioane de tone de calcar transportat de

⁴ Mircea Eliade – *Mitul eternei reîntoarceri*, ed. Univers Enciclopedic, București, 1999

Foto: Alexandra Stancu, Noua Acropolă

la zeci de kilometri. Probabil nu voi avea un răspuns, însă ceea ce știu cu certitudine este că această civilizație a reușit să reflecte conceputul ei despre cosmos în arhitectura sacră a acestui templu maiestuos ridicat în onoarea Legilor Universului și a integrării omenirii în acesta.

Influența budistă

Arhitectura și arta în toate aspectele ei au fost profund influențate de aspectele religioase, atât de cele hinduse cât și de cele budiste (au fost prezente două dintre școlile de gândire budiste Mahayana și Theravada). Începând din secolul XIII influența budistă a devenit semnificativă și templele mai recente au fost dedicate mai ales zeităților budiste.

Un astfel de exemplu, este **Angkor Thom** ultimul templu pe care l-am vizitat. De cum am intrat pe poarta principală, m-a întâmpinat unul dintre zecile de chipuri gigantice care, după unele interpretări, este reprezentarea lui bodhisattva Avalokiteșvara – „Domnul care se uită în jos” – zeitatea prin excelență a compasiunii. Imaginea acestuia mi s-a părut familiară, o figură blândă cu un zâmbet senin și am realizat că această expresie am întâlnit-o și la gazda mea,

³ Unitate de măsură folosită în antichitate

Foto: Alexandra Stancu, Noua Acropolă

la șoferul tuk-tuk-ului și pe chipurile multor oameni pe care i-am întâlnit în acele zile. Se putea observa cu ușurință o bucurie a vieții și un sentiment de gratitudine, în ciuda tuturor vicisitudinilor vieții și a lipsurilor materiale.

Foto: Alexandra Stancu, Noua Acropolă

Sfârșitul imperiului

Cu certitudine că au fost mai mulți factori care au contribuit la prăbușirea imperiului. Pe de o parte, el a depășit limitele sustenabilității și a îndrăznit să supună Natura, prin complexul sistem de gestionare al apei, care s-a dovedit fragil în fața forței acesteia. Pe de altă parte, s-a confruntat cu instabilitate politică și conflicte interne, ceea ce l-a făcut vulnerabil în fața amenințărilor externe. Civilizațiile nu sunt stânci în timp, ele își schimbă formele care nu mai sunt viabile, iar în urma lor rămân experiențele profunde înglobate în cultură și tradiție, care, cred eu, pot transcende timpul.

Revenind la întrebarea inițială, de ce este nevoie de această ciclicitate a istoriei? Platon ne sugerează că civilizațiile se nasc, se dezvoltă și apoi decad din cauza corupției morale. Iată o temă de reflecție pentru fiecare dintre noi, cum putem să devenim protagoniști ai istoriei, ce putem să facem concret pentru a nu repeta greșelile din trecut, pentru a fi mai morali și pentru a reuși să remodelăm materia în funcție de divinul din noi și din Univers. ♡

Foto: Alexandra Stancu, Noua Acropolă

Bibliografie

- [1] Eliade, Mircea – *Mitul eternei reîntoarceri – arhetipuri și repetare*, Ed. Univers Enciclopedic, București, 1999;
- [2] Jessup Helen Ibbitson, *Art & Architecture of Cambodia*, ed. Thames & Hudston, Londra 2004
- [3] Stencel Robert, Fred Gifford, Eleonor Moron – *Astronomy and Cosmology at Angkor Wat* – articol publicat în Science vol 193, 23.07.1976;
- [4] https://www.academia.edu/44931434/THE_COSMOLOGY_OF_ANGKOR - accesat în aprilie 2025;

Cherokee, Poporul Munților Fumegii

Laurențiu Plăcintă

Black Foot (Picior Negru), Standing Bear (Urs Ridicat), Big Eagle (Vultur Mare), Sioux, 1898
Foto: Boston Public Library, Unsplash

„Întreaga Insulă Țestoasă ne-a fost dată de Marele Spirit”¹, spunea în 1775 Tsiyu-gunsini, cunoscut ca *Cel ce târăște canoea*, privind hărțile pe care coloniștii le întindeau ca pe niște capcane în fața sa. „Nu poți vinde cerul, nu poți vinde pământul.” Pentru el, rezistența în fața invadatorilor nu era doar un act militar, ci unul spiritual. Nicio bătălie nu era doar pentru teritoriu, ci pentru însuși modul Cherokee de a trăi în lume și de a o înțelege.

Când Munții Apalași erau Cherokee

În 1540, când conquistadorul Hernando de Soto a urcat pe crestele Marilor Munți Fumegii din Apalași, s-a trezit în inima unei civilizații pe care europenii nu au înțeles-o. Înaintea lui se întindeau sate Cherokee cu case din lut și lemn, grădini de porumb, fasole și dovleci, însuflețite de femei și bărbați care colaborau de pe picior de egalitate pentru bunul mers al lucrurilor. Aveau un sistem socio-politic sofisticat, care reunea peste 60 de așezări dintr-un teritoriu vast, de aproape 140 000 de kilometri pătrați, ce se întindea din Carolina de Sud până în Kentucky.

Cherokee își spuneau *Aniyvwiyaʔi* – „Oamenii Principali” sau „Poporul Originar” – făcând referire la legendele

¹ Mooney, James. *Myths of the Cherokee: Extract from the Nineteenth Annual Report of the Bureau of American Ethnology*. Washington: Government Printing Office, 1900. Disponibil la: <https://www.gutenberg.org/files/45634/45634-h/45634-h.htm>

lor despre facerea lumii. Populația de aproximativ 25 000 de oameni trăia în perfect echilibru cu natura încă din timpuri imemorabile, dezvoltând o societate matrilineară complexă, organizată în șapte clanuri sacre: Aniwaʔya (Lupul), Anitsisqua (Pasărea), Aniwodi (Vopsitorul), Anigidewaʔgi (Kituhwa, Străbunii), Anikawi (Cerbul), Anigodigewi (Cartoful Sălbatic) și Anikutani (Broasca Țestoasă).

Civilizația Cherokee nu era atât de primitivă pe cât o considerau nou-veniții coloniști. A avea un sistem de guvernare bicameral, cu Casa Păcii pentru afaceri civile și Casa Războiului pentru conflicte, avea o agricultură avansată cu terasare pe versanții munților și o tradiție orală bogată care păstra mii de ani de înțelepciune. Războinicii lor nu erau simpli luptători, ei cultivau o filosofie de viață armonioasă, prin care înțelegeau că adevărata putere vine din echilibrul dintre curajul fizic și înțelepciunea spirituală.

Dar această lume misterioasă avea să dispară în mai puțin de trei secole.

Cherokee: Mediatori între Lumi

Pentru poporul Cherokee, când omul se trezește dimineața și vede ceața ridicându-se din văi, nu privește doar un fenomen meteorologic – privește respirația Lumii de Jos care urcă spre Lumea de Sus. Fiecare element din natură participă la un dans etern între cele trei dimensiuni ale existenței.

Hattie Tom, Apache, 1898
Foto: Boston Public Library, Unsplash

Galvladi (Lumea de Sus) este tărâmul focului și al eternității, unde locuiesc spiritele strămoșilor și unde timpul nu există. Aici totul este ordine, claritate și pace. *Akanulati* (Lumea de Jos) aparține apei și schimbării – un tărâm al posibilităților infinite, dar și al capcanelor și incertitudinilor. Între ele se află *Ayeli* (Această Lume), tărâmul de mijloc în care trăiesc oamenii.

Cherokee nu se considerau stăpânii creației, ci mediatorii ei. Spre deosebire de animale, care aparțin unui singur nivel, oamenii au fost deopotrivă binecuvântați și blestemați cu capacitatea de a trăi simultan în toate cele trei lumi. Această poziție unică le conferă o responsabilitate sacră: să mențină echilibrul între forțele complementare ale Universului.

Totul este animat de *Unetlanvhi* (Marele Spirit) – nu un zeu antropomorf, ci o conștiință universală care însuflețește fiecare piatră, fiecare râu, fiecare frunză. Plantele au spirite care pot vindeca sau otrăvi. Animalele sunt maștri spirituali care îi învață pe oameni lecții de viață. Chiar și munții respiră și visează.

Când un Cherokee reușește să găsească armonia între aceste trei lumi – respectând înțelepciunea trecutului, acceptând incertitudinea viitorului și trăind conștient în prezent – devine capabil să acceseze puterea spirituală naturală. Visurile devin profeții, vântul aduce mesaje, iar fiecare întâlnire cu un animal devine un semn divin.

Între Râul Purificator și Focul Sacru

Dimineața începea în satul Cherokee cu sunetul apei curgând peste pielea goală. Înainte de răsăritul soarelui, când ceața se ridica încă din văi, întreaga comunitate cobora la râu pentru *ama* – ritualul sacru de purificare. Chiar și iarna, când gheața se forma la marginile pârâului, Cherokee își spălau corpurile și sufletele, pentru că fiecare zi de viață aducea inevitabil o nouă formă de viciere a spiritului. Pentru acest popor, existența însăși era un act de echilibru – să mănânci plante înseamnă să iei viață, să iubești înseamnă să amesteci energii, să trăiești înseamnă să alterezi puritatea originală.

Femeile controlau *asgaya* (gospodăria) și gestionau grădinile cu „cele trei surori sacre”: porumbul, fasolea și dovleacul. Bărbații plecau la vânătoare doar după ritualuri elaborate de cereri de iertare către spiritele animalelor, iar copiii învățau prin povești că fiecare plantă are personalitate, fiecare animal are lecții de transmis, fiecare piatră are memorie. Așezările Cherokee funcționau ca organisme vii, unde *gadugi* (munca comunitară) însemna că recolta unei familii aparținea întregului sat.

Seara, în jurul focului sacru care nu se stingea niciodată, *digewi* (povestitorii) transformau istoria în legende, iar legendele în învățăminte practice. Fiecare poveste era o hartă pentru navigarea lumii complexe între cele trei tărâmurile – o educație care le reamintea membrilor tribului că trăiau într-o lume în care totul era interconectat, unde orice acțiune avea consecințe spirituale.

Femeie Dakota și fetiță Assiniboin – Karl Bodmer (1809–1893)
Foto: Wikimedia Commons

Războinicul Cherokee: Gardian al Echilibrului Sacru

Când locotenentul britanic Henry Timberlake s-a întâlnit pentru prima dată cu războinicii Cherokee în 1762, a fost uluit de o contradicție aparent imposibilă. Aceiași bărbați care îi primeau cu zâmbete calde și ospitalitate generoasă pe timp de pace, se transformau pe câmpul de bătaie în forțe de nestăvilit: „Au o natură foarte blândă și o dispoziție amiabilă către cei pe care îi consideră prieteni, dar sunt implacabili față de vrăjmași, răzbunarea lor nu se încheie până ce inamicul nu a fost anihilat complet”.² Pentru europeni, această dihotomie era înspăimântătoare, pentru Cherokee, era viața războinicului.

Ei ofereau o educație aleasă celor ce aveau să facă parte din ordinele de luptă, bazată pe doi piloni: pacea și războiul. Copiii învățau de mici că forța fizică fără verticalitate spirituală este doar violență goală, iar curajul fără înțelepciune este doar inconștiență. Adevăratul războinic trebuia să stăpânească echilibrul între opoziții complementare – blândețea și ferocitatea, pacea și războiul, viața și moartea. Acest model educativ transforma tinerii Cherokee în războinici spirituali, pentru care ritualurile reprezentau porți de transformare interioară și exterioară.

În primul rând, nicio competență nu putea obliga un Cherokee să meargă la război, individul trebuia el însuși să înțeleagă necesitatea și să se pună în slujba acesteia. Războiul avea trei faze sacre în cultura Cherokee: pregătirea, campania de război și întoarcerea acasă. În faza pregătitoare, bărbatul părăsea identitatea de soț și tată prin dansul de război, picturile corporale și abținerea sexuală. Culorile pe care le purta spuneau povestea sa spirituală: roșul estului pentru victorie și putere, negrul vestului pentru moarte, albastrul nordului pentru tristețe și înfrângere, albul sudului pentru pace și armonie. Prin aceste combinații simbolice, fiecare războinic devenea o hartă vie a propriilor experiențe cu contrastele complementare ale existenței.

² Timberlake, Henry. *The Memoirs of Lieut. Henry Timberlake*. London: J. Ridley, 1765. (Reeditată în multiple ediții moderne, inclusiv University of Tennessee Press)

Three Fingers (Trei Degete), Cheyennes, 1898
Foto: Boston Public Library, Unsplash

În timpul campaniei, războinicul nu mai era legat de viața sa lumească, nici de valorile pe care le cultiva pe timp de pace, iar conservarea propriei existențe nu mai era o prioritate. Dacă campania de luptă avea succes, urma a treia etapă, întoarcerea victorioasă acasă. La întoarcere, se organizau alte rituri și ceremonii pentru a mulțumi spiritelor și pentru a facilita transmutarea inversă a luptătorilor, din starea implacabilului soldat în starea de bărbat amiabil care ia parte la viața familială de soț și tată și contribuie la consolidarea societății prin muncile care îi revin.

Pentru Cherokee, războinicul nu era un distrugător, ci un gardian al echilibrului cosmic. Prin acceptarea necesității de a lupta, el proteja posibilitatea păcii. Prin îmbrățișarea morții, el celebra viața. Prin dezlănțuirea pe câmpul de luptă, el păstra armonia lumii. Toate acestea nu erau contradicții, ci înțelepciunea profundă a unei culturi care știa că toate contrariile sunt, în esență, parteneri de dans în marea simfonie a existenței. ♡

Bibliografie

- [1] Mooney, James. *Myths of the Cherokee: Extract from the Nineteenth Annual Report of the Bureau of American Ethnology*. Washington: Government Printing Office, 1900. Disponibil la: <https://www.gutenberg.org/files/45634/45634-h/45634-h.htm>
- [2] Duncan, Barbara R. și Brett H. Riggs (ed.). *Cherokee Heritage Trails Guidebook*. Chapel Hill: University of North Carolina Press, 2003.
- [3] Timberlake, Henry. *The Memoirs of Lieut. Henry Timberlake*. London: J. Ridley, 1765. (Reeditată în multiple ediții moderne, inclusiv University of Tennessee Press)

Dansul indienilor Mandan — Karl Bodmer (1809–1893)
Foto: Wikimedia Commons

Arta în inima omului și a orașului

Françoise Béchet

Catedrala Almudena, Madrid
Foto: Fabien Geff, Unsplash

Tranziția către civilizația la care aspirăm ne impune să eliberăm arta de criteriile ce sunt prea adesea personale, mercantile sau țin pur și simplu de divertisment și să o readucem în centrul formării interioare a omului și al dezvoltării orașului.

Arta este, fără îndoială, cea mai uimitoare exprimare a înțelepciunii civilizațiilor și cel mai puternic și mai frumos indicator vizibil al identității lor profunde. Hegel scria în „Estetica”: „*Popoarele și-au încredințat cele mai înalte concepții operelor de artă, s-au exprimat și au devenit conștiente de ele prin artă.*” Într-adevăr, așa se întâmplă: arta ne pune în contact cu ceea ce are un popor mai elevat, cu ceea ce este esențial de împărtășit, cu ceea ce ne face frați în umanitate.

Arta, un mijloc de acces la divin

Pentru artiștii meșteșugari din perioada Antichității și până la cei din Renaștere, arta era religioasă, simbolică, purtătoare a unui sens transcendental și magic, provocând în sufletul celui care o contemplă un contact cu sacrul, fiind în esență un mijloc de acces la divinitate.

Dar artistul modern aspiră cel mai adesea la „originalitate”, la a fi martor și critic al timpului său și al propriei sale vieți, așa cum scria Malraux în „Les Voix du silence”: „*metamorfoza cea mai profundă a început atunci când arta nu a mai avut alt scop decât ea însăși.*” Artiștii din Antichitate și din Evul Mediu erau anonimi, urmând canoane artistice precise, fără „originalitate”, dar cu o identitate puternică dobândită prin practica contemplativă. Ei știau cum să se

ridice lăuntric la nivelul a ceea ce doreau să reprezinte. Ei nu creau pentru a mulțumi sau a nemulțumi un public, sau pentru a se distra pentru o clipă efemeră, ci pentru a exprima adevăruri eterne și atemporale, pentru a crea forme capabile să cuprindă divinul, să-l aducă la viață și să-l facă transmisibil. Iar ceea ce au creat ei încă ne impresionează, dacă știm cum să percepem cu ochii sufletului.

Frumusețea este astfel o modalitate de a intra în contact cu adevărul, de a-l face iubit, de a trezi în suflet sentimente înalte, dar și o intuiție despre misterul lucrurilor divine.

Arta face viața mai frumoasă

În „Humain, trop Humain”, Nietzsche scria: „*Arta trebuie, înainte de toate, să înfrumusețeze viața, și astfel să ne facă tolerabili și agreabili pentru ceilalți, dacă este posibil: ea ne face mai cumpătați și ne ține în frâu, creează forme de civilizație, îi obligă pe cei needucați să respecte legile proprietății, curățeniei și politetii, învățându-i să vorbească și să tacă la momentul potrivit.*”

Pe scurt, fără artă, fără frumusețe, vom regresa foarte repede la barbarie. Lumea noastră a devenit urâtă și brutală. Și chiar dacă artistul folosește urâtul pentru a face o critică virulentă a societății, a nedreptății sale, a exceselor și a mizeriei sale, nu se combate mizeria cu mizerie, nici urâtul cu urățenie.

Arta, gândea Kandinsky, „*este o modalitate de a ne opune materialismului și efectelor sale negative asupra sufletului uman, un mijloc de cunoaștere și mântuire, care trebuie să conducă la crearea unei lumi noi pentru îmbunătățirea individuală și colectivă.*” Artiștii au avut întotdeauna responsabilitatea de a transmite frumusețea și armonia.

Funcția educativă a artei este aceea de a ne învăța să recunoaștem și să iubim frumosul, de a trezi sentimente superioare și un simț al esteticului și al armoniei în noi înșine, în relația noastră cu ceilalți și cu mediul nostru.

Plotin spunea că „niciun suflet nu va vedea vreodată frumusețea dacă nu se face mai întâi frumos pe sine însuși.”

Arta adevărată este un sprijin pentru munca interioară de inspirație și transcendență, precum și pentru viața colectivă. Nu cu mult timp în urmă, oamenii obișnuiau să picteze sau să sculpteze în atelier, sub îndrumarea unui maestru, o lucrare care era opera mai multor mâini. Mari-le opere erau adesea opere colective. Atelierul era o școală pentru oamenii de toate vârstele, un loc de învățare despre latura umană a artei, nu doar despre cea tehnică.

Practicarea filosofiei încurajează artistul să caute athermalul și să-și dezvolte puterea de captare a sufletului, iar practica artistică consolidează disciplina, exigența și dragostea pentru perfecțiune. Cele două combinate aduc treptat ucenicul la o măiestrie care îl eliberează.

Trei virtuți duc la armonie. Claritatea pune pe fiecare față în față cu sine însuși, cu ceea ce știe să facă, cu ceea ce stăpânește, pentru a pune cea mai frumoasă piatră la edificiu. Claritatea ajută la construirea a ceva foarte rar: prietenia filosofică, fără pasiune, atașament sau comparație. Claritatea și prietenia permit întrepătrunderea – virtute oarecum misterioasă – osmoza ce se poate stabili atunci când cineva este atât receptor, cât și emițător. Armonia recrează, schimbul invizibil cu planurile mai înalte, întrebuițarea vibrațiilor subtile.

Armonia pe care începem să o percepem în culori, sunete, cuvinte, ritmuri, se transmite de asemenea și prin împărtășirea ideilor și valorilor noastre comune.

Arta susține minunat conviețuirea noastră. Arta, prin însăși natura ei, este preocuparea tuturor și trebuie să fie accesibilă tuturor. Este spiritul lui Johann Sebastian Bach care se află printre ceilalți muzicieni. În partiturile sale găsim părți accesibile care se alătură altora foarte complexe, astfel încât să se poată reuni toate nivelurile de vituozitate. În artă este la fel ca în permacultură, cu cât amesteci mai multe plante diferite, cu atât există mai multă viață.

Kandinsky scria încă din 1910 în „Du spirituel dans l'art” următoarele: „*Literatura, muzica, arta sunt primele și cele mai sensibile domenii în care va apărea cotitura spirituală.*” Așa că este timpul să onorăm această profeție și să punem cultura și arta în centrul vieții și al educației noastre. O schimbare majoră va avea loc și va revoluționa modul nostru de viață. Frumusețea ne va încânta din nou viețile și drumurile noastre. ♡

Note bibliografice

- [1] Hegel, *Estetica*, Vol 1 et 2, Ediția Livre de Poche, 1997, pag. 768 și pag.767.
- [2] André Malraux, *Les Voix du silence (Vocea liniștii)*, Ediția NRF, Galerie de la Pléiade, 1953, pag. 657.
- [3] Nietzsche, *Humain, trop humain (Omul foarte uman)*, Ediția Livre de Poche, 1996, pag.768
- [4] Kandinsky, *Du spirituel dans l'art et dans la peinture en particulier*. Ediția Folio, Essais, 1988, pag. 210.

Parcul Güell, Barcelona, Spania
proiectat de Antoni Gaudí (1852–1926)
Foto: Alex, Unsplash

MODA PRIN PRISMA SUSTENABILITĂȚII

Alexandra Stancu

Foto: Anthony Tran, Unsplash

Eu cu ce mă îmbrac azi? Pentru majoritatea contemporanilor noștri, aceasta este una dintre întrebările importante. Deoarece acordăm destul de multă atenție aspectului exterior, am ajuns să consumăm peste măsură resurse și energie pentru acest scop, iar industria modei a devenit una dintre cele mai poluante din lume: alterează apa, solul, aerul și putem spune că viciază și gândurile și acțiunile umane.

Câteva statistici la nivel global: producția de textile aproape s-a dublat de la 58 milioane de tone în anul 2000 la 109 milioane de tone în 2020 și se estimează că va crește la 145 milioane de tone în 2030 [1]. În medie, un european utilizează anual 26 kg de textile și se debarasează de aproximativ 11 kg. Se estimează că 87% dintre aceste deșeuri ajung în gropile de gunoi sau sunt incinerate, și doar 1% sunt reciclate.

Cu fiecare sezon se schimbă tendințele și magazinele sunt ticsite cu noile ținute, reclamele sunt peste tot și oamenii se grăbesc să cumpere pentru a fi în pas cu moda. Pentru a fi posibil acest fenomen, este necesar să se producă o cantitate mare de articole vestimentare cu costuri de producție mici. Cum se întâmplă asta? Prin externalizarea producției către părți ale globului în care nu se respectă norme de mediu și sociale.

Un exercițiu de imaginație

Dacă cumpărăm un tricou de bumbac cu 40 de RON, este foarte probabil ca acesta să fie fabricat în Bangladesh, iar materialul să provină din China. După ce nu-l

mai folosim, poate ajunge să fie incinerat într-o fabrică de ciment sau să fie aruncat în deșertul Atacama din Chile, unde sunt depozitate mii de tone de haine [2]. Dar care ar fi oare prețul corect al tricoului, dacă știm că persoana care l-a croit trăiește la limita subsistenței, că s-au consumat peste 2700 de litri de apă pentru producerea bumbacului folosit la acest tricou, că s-au pus în pământ pesticide și apa a fost poluată prin procesul de vopsire, iar apoi tricoul a fost transportat mii de kilometri până la magazinul de lângă casă...?

Din ce sunt făcute hainele și care este impactul asupra mediului?

Plastic – mai mult de jumătate dintre țesăturile utilizate la nivel mondial sunt sintetice: poliester, nylon, acrilic, spandex etc. Pentru a reduce costurile hainelor se utilizează tot mai des acest material. Problema este că acestea sunt realizate din resurse neregenerabile și poluează cu microplastic [3].

Fibre naturale provenite din plante:

Bumbac – este o cultură pentru a cărei producție se utilizează multă apă și pesticide. Peste 60% din producția globală este concentrată în China, India și Brazilia.

Viscoza – este realizată din pulpă de lemn și a fost inventată la finalul secolului XIX ca o alternativă mai ieftină pentru mătase. Fiind o fibră naturală, nu este toxică, însă din punct de vedere al sustenabilității există două motive de îngrijorare când vine vorba de producția acesteia: sursa lemnului (se estimează că se taie anual 150 milioane de

copaci pentru producția viscozei) și modul în care aceasta este transformată într-o țesătură utilizabilă – un proces extrem de poluant, care eliberează multe substanțe chimice toxice în aer, apă și sol.

Inul – este o variantă mai sustenabilă, pentru că procesul de producție are un impact mai redus asupra mediului, deoarece necesită mult mai puține pesticide, fertilizatori și apă. Cea mai mare parte din producția de in se realizează în Europa.

Fibre provenite de la animale: lână, cașmir, mohair, puf, piele etc. Principala problemă generată în aceste cazuri este creșterea intensivă a animalelor, care provoacă suferință acestora și poate afecta biodiversitatea.

Deoarece stoicii ne îndeamnă să vedem lucrurile așa cum sunt ele în realitate, nu putem evita să ne punem întrebarea: *de ce distrugem Natura pentru a ne umple dulapurile cu lucruri de care nu avem neapărată nevoie?*

Dacă oamenii și-ar îndrepta atenția asupra lucrurilor care ar trebui să conteze cu adevărat, adică asupra dezvoltării vieții interioare și cultivării virtuților sau către acțiuni de ajutorare a semenilor, nu ar mai simți această nevoie de a alerga neîncetat după ultimele tendințe. Să ne gândim că eleganța nu ține neapărat de ceea ce este la modă la un

Foto: Donald Giannatti, Unsplash

Poartă cu tine un pumn de pământ în fiecare zi și vei construi un munte. *Confucius*

Foto: Jesse Bowser, Unsplash

moment dat, ci este mai degrabă o atitudine care se exprimă în toate momentele vieții, care se trăiește cu totul, prin gesturi, vorbe, privire și inclusiv desigur, printr-o ținută decentă și bine îngrijită.

Și poate că cea mai importantă întrebare nu este *cu ce mă îmbrac eu astăzi*, ci *cum îmi reduc impactul negativ asupra mediului*. Putem să cumpărăm mai puține lucruri și doar când avem reală nevoie, putem să alegem materiale sustenabile, să optăm pentru brand-uri care respectă normele de mediu, să reparăm articolele vestimentare și nu în ultimul rând, să susținem inițiativele care oferă soluții mai prietenoase cu mediul. În consecință, soluția se află la fiecare dintre noi, prin alegerile pe care le facem. ♻️

Bibliografie

- [1] [The impact of textile production and waste on the environment \(infographics\) | Topics | European Parliament \(europa.eu\)](#) Accesat 15.10.2024
- [2] <https://www.nationalgeographic.com/environment/article/chile-fashion-pollution> Accesat 21.11.2024
- [3] <https://www.eea.europa.eu/publications/microplastics-from-textiles-towards-a#:~:text=Release%20and%20fates%20of%20microplastic%20fibres%20from%20textiles&text=Microplastic%20contamination%20of%20freshwater%20and,waste%20water%20and%20waste%20disposal>. Accesat 25.11.2024

Themis, zeița Legii

Mara Pilat

Alegoria Justiției - Bernardino Mei (1612–1676)
Foto: Wikimedia Commons

Themis reprezintă Legea Eternă, Justiția Divină. Themis este o titanidă, fiica lui Uranus și a Gaiei. Deși este o zeităte din prima generație, este celebrată alături de marii zei olimpieni.

Principalul mit care ilustrează puterile lui Themis este cel al potopului, în care personajele principale sunt Deucalion și Pyrrha. Zeus, mâniat de nelegiuirile și nerecunoștința oamenilor, hotărăște să trimită un potop care să pecetluiească sfârșitul omenirii. Deucalion, regele Phtiei, fiul lui Prometeu, este sfătuit de tatăl său să-și facă o luntră pentru a scăpa de potop. Alături de soția sa Pyrrha, navighează pe apele care au inundat uscatul, până ajunge pe muntele Parnas. După ce apele se retrag, Pământul este pustiu și depopulat. În apropiere, se află un templu al zeiței Themis, pe care Deucalion și Pyrrha îl îngrijesc curățând altarul și aprinzând focul sacru. Apoi se roagă zeiței și o întreabă cum anume ar putea repopula Pământul. Themis le răspunde ca, atunci când vor pleca din templu, să arunce în urmă oasele bunicii lor. Deucalion descifrează mesajul enigmatic al zeiței: bunica este Pământul Gaia, iar oasele ei sunt pietrele. În urma pietrelor aruncate de cei doi apar din nou oamenii. Astfel, Themis, Legea, este asociată cu reînnoirea ciclică a umanității.

O însușire de seamă a Zeiței Legii este stăpânirea harului profeției. Oracolul de la Delphi trece de sub cărmuirea Gaiei către fiica sa Themis, iar abia ulterior îi revine lui Apollo, pe care însăși Themis îl inițiază în arta prezicerii viitorului.

În iconografie, Themis este reprezentată fie cu spadă și balanță, fie șezând pe trepidul delfic. Balanța, ca simbol, reprezintă greutatea comparată a cauzelor și a efectelor, a invizibilului și a vizibilului, echilibrul tuturor lucrurilor care trebuie unificate. Spada reprezintă discernământul, separarea Binelui de Rău, este simbolul luminii, al cunoașterii și al distrugerii ignoranței. Spada asociată cu balanța ilustrează forța care înfăptuiește pacea și dreptatea.

În tradiția prezentată de Eschil, Themis este mama lui Prometeu.

Într-o altă versiune transmisă de Hesiod, Themis devine a doua soție a lui Zeus, după căsătoria acestuia cu Metis (Prudența). Împreună cu Zeus dă naștere fiicelor lor: Horele și Parcele. Iată ce ne transmite Hesiod în opera sa Teogonia:

„El (Zeus) se nunti apoi cu Themis, slăvita voastră mamă, Hore,

*Orânduiala și Dreptatea și-n veci înfloritoare Pace –
Păzind ce-au adunat cu trudă toți pământeni muritori,
Și-a voastră, Parce înzestrată de Zeus cu cea mai mare cinste,*

*Temuta Lachesis și Clotho și Antropos, prin care omul în
scurta-i viață are parte de fericiri și noroc.”*

Cele trei Hore sunt Eunomia (Disciplina), Dike (Dreptatea) și Eirene (Pacea) și sunt zeițe ale ritmului cosmic, asigurând succesiunea orelor, a anotimpurilor și stabilind ordinea universală. Ele păzesc porțile Olimpului, pe care le deschid sau le închid rărind sau îndesind norii.

Apollo și Orele — Georg Friedrich Kersting (1785–1847)
Foto: Wikimedia Commons

Cele trei Parce (Moire) sau Ursitoare, sunt cele care veghează nașterea, viața și moartea fiecărui muritor. Sunt înfățișate ca trei bătrâne țesătoare: Lachesis întinde, Clotho țese, iar Antropos taie firul vieții. Ele supraveghează destinele oamenilor. Nimic în lume nu poate să schimbe sau să împiedice hotărârile lor.

Figura îmbătrânită a Moirelor sugerează că sunt prezente de la începutul timpului și că niciun muritor nu s-a putut sustrage voinței lor. Timpul este o limitare în lumea manifestată: nicio viață umană nu se întinde la nesfârșit. A țese, ca simbol, înseamnă să creezi forme noi. Țesutul Parcelor sugerează că viețile oamenilor sunt măsurate și sunt croite potrivit mărimii fiecăruia. Firul este agentul simbolic care leagă toate stările de existență, unind lumea noastră cu cea de dincolo. Enigmaticele ursitoarele fac legătura între vizibil și invizibil: sufletele vin din lumea cauzelor în lumea manifestată și apoi se întorc din nou în Mister. Acest ciclu este sugerat și de mișcarea de du-te-vino a suveicii de la războiul de țesut.

La romani, ursitoarele erau cunoscute sub numele de Nona, Decuma și Morta. Ele prezidau nașterea, căsătoria și moartea. Erau reprezentate prin trei statui în forum, sub numele de Tria Fata (*Trei Zâne* sau *Trei Destine*).

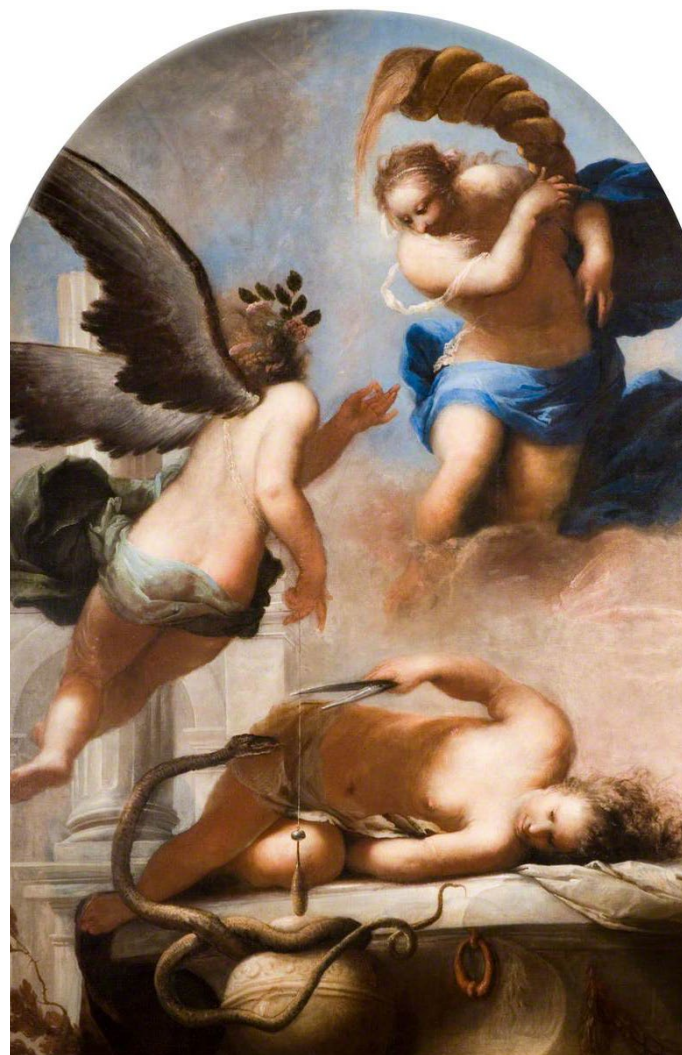
Revenind la zeii-părinți, asocierea lui Themis cu Zeus este plină de semnificații. Zeus reprezintă puterea, inteligența organizatorică. Căsătoria lui Themis cu Zeus statornicește o conducere justă care garantează echilibrul în natură și dreptatea în societate, prin ficele lor Hore. De asemenea, stabilește cursul implacabil al destinului, prin ficele lor Moire. Zeus încorporează astfel atributele de lege cosmică, armonie socială și Destin.

Zeița Themis reprezintă, alături de Zeus și de ceilalți zei olimpieni, echilibrul universal realizat de Lege, de Justiția divină. ♀

Bibliografie

- [1] ACSAN, Ion – *Legende mitologice din opera poetilor greci și latini*, trad. de G. Coșbuc, G. Murnu, Teodor Naum, Simina Noica, Maria Valeria Petrescu, Ștefan Bezdechi, Ion Acsan, Editura Albatros, 1972.
- [2] CHEVALIER, Jean; GHEERBRANT, Alain – *Dicționar de simboluri, Volumul I (A-D)*, Editura Artemis, București, 1994.
- [3] CHEVALIER, Jean; GHEERBRANT, Alain – *Dicționar de simboluri, Volumul III (P-Z)*, Editura Artemis, București, 1995.
- [4] KERNBACH, Victor – *Dicționar de mitologie generală*, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989
- [5] POPA-LISSEANU, G. – *Mitologia greco-romană, Legende Zeilor*, Editura Universal Pan, București 1999

Cele Trei Ursitoare - Sebastiano Mazzoni (1611–1678)
Foto: Wikimedia Commons

Epictet

Corina Munteanu

Stoicismul a fost una dintre cele mai importante școli ale filosofiei antice grecești, iar Epictet a fost unul dintre cei mai importanți reprezentanți ai săi. El s-a născut în urmă cu aproape două mii de ani în Hierapolis (Pamukkale din Turcia de azi) și în prima parte a vieții sale a fost sclav al unei familii bogate. Datorită faptului că Epaphroditus, proprietarul său, i-a oferit permisiunea de a studia, Epictet a avut ocazia să descopere filosofia cu ajutorul stoicului Musonius Rufus, care i-a fost profesor și mentor.

Epictet și-a obținut libertatea la scurt timp după moartea împăratului Nero și a predat filosofia stoică la Roma timp de aproape 25 de ani, până când împăratul Domițian a alungat toți filosofi. A plecat atunci în Grecia, unde a fondat o școală de filosofie la Nicopole și unde a continuat să predea până la moartea sa.

În învățăturile sale, Epictet a urmat mai degrabă stocii timpurii decât pe cei târzii, i-a definit pe Socrate și Diogene drept modele ale înțelepciunii și a considerat că oamenii trebuie să știe că există un Dumnezeu a cărui minte dirijează Universul. Toți oamenii sunt înrudiți în mod natural cu Divinitatea și sunt fiii lui Dumnezeu, în virtutea raționalității lor.

Din câte se știe, Epictet nu a scris nimic, dar învățăturile sale au fost transmise de Arrian, discipolul său, în două lucrări, *Diatribele* și *Manualul*, versiuni condensate ale doctrinelor sale principale.

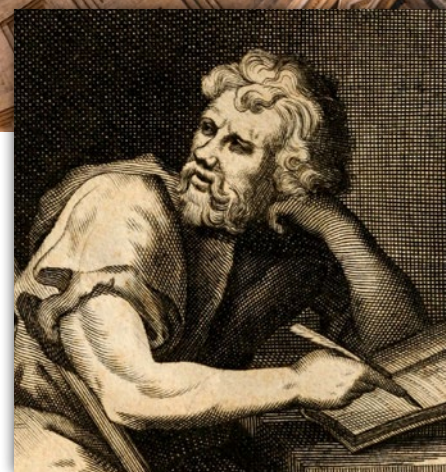
Epictet a fost un filosof practic, concentrat pe aplicarea învățăturilor stoice în viața de zi cu zi. El a promovat ideea că fericirea omului depinde de controlul asupra propriilor reacții și atitudini, mai degrabă decât de circumstanțele externe. Interesat de etică, Epictet a descris filosofia ca cea care ne învață „cum putem folosi dorința și aversiunea, fără a ne împiedica de ele”. Această învățătură are și astăzi o influență puternică asupra vieții cotidiene a tuturor celor care doresc să-și gestioneze stresul, emoțiile și incertitudinile, cu ajutorul principiilor și a sfaturilor practice ale stoicilor.

Iată în continuare câteva citate care reflectă înțelepciunea lui Epictet, centrată pe autocontrol, acceptare și acțiune practică:

🔴 *Fii stăpân pe tine însuși și vei fi stăpân pe totul*

🔴 *Dificultățile sunt cele care te fac mai puternic*

🔴 *Lucrurile în sine nu sunt rele sau bune, ci modul în care tu le percepi*

🔴 *Nu trebuie să te temi de moarte, ci de nepăsare*

🔴 *Nu te supăra pentru lucrurile pe care nu le poți controla, ci concentrează-te asupra celor pe care le poți controla*

🔴 *Ce te face să fii nefericit nu sunt evenimentele, ci opiniile tale despre ele*

🔴 *Pentru a fi fericit, trebuie să fii mulțumit cu ceea ce ai și să nu dorești mai mult decât ceea ce îți este dat*

🔴 *Adevărata libertate constă în a fi stăpân pe propriile dorințe și emoții*

🔴 *Nu te deprima pentru ce a fost, ci învață din greșeli și mergi mai departe*

🔴 *Omul nu își poate asigura propriile interese decât dacă contribuie la bunăstarea comună*

🔴 *Omul nu este responsabil pentru ideile care se prezintă conștiinței sale, dar este pe deplin responsabil pentru modul în care le folosește*

🔴 *Fiecare om are libertatea de a-și alege atitudinea față de situațiile prin care trece.*

Despre Symmetria

Paula Dron

Stoa lui Attalos, Agora din Atena
Foto: Artem R, Unsplash

Ca acropolitani, admirăm cultura antică grecească și pentru remarcabila ei limbă, care reușea să transmită atât de mult înțeles și sens utilizând, în mod surprinzător, puține cuvinte. Continuăm călătoria noastră prin concepte de demult, oprindu-ne la unul care a străbătut timpul până astăzi în aproximativ aceeași formă: *simetria*.

La origine, cuvântul grecesc *symmetria* (σύμμετρία; sūmmetrīā) era format din două părți: particula *syn* – ce înseamnă *împreună cu* și *metron* – adică *măsură*. Cele două cuvinte vor forma inițial un adjectiv *symetros* – de o măsură egală.

Ulterior va deriva din el substantivul *symmetria* cu sensul de comensurabilitate, de proporție corectă, iar apoi ideea de simetrie, de echilibru – sens similar pe care îl întâlnim și astăzi. Termenul *metron* apare încă de la poetul antic Homer cu nuanța de etalon, măsură comună, iar cu timpul dezvoltă și un sens calitativ, nu doar cantitativ. Cu sensul de măsură corectă, moderație, apare în poemul „Munci și Zile” al lui Hesiod (pasajul 694): „*ia aminte să păstrezi lucrurile cu măsură*.” Amintim aici și celebrul dicton grecesc unde apare iarăși același termen *metron*: Μέτρον ἄριστον [Métron áriston] tradus ca: „*Măsura (moderația) este cea mai bună*.”

Symmetria va avea un rol important în antichitatea greacă pentru a sprijini felul cum grecii își întruchipau lumea. În sculptură va reprezenta proporțiile armonioase și echilibrul dintre diferitele părți ale unei statui. În perioada clasică, alături de *rythmos* (ritm), acești doi termeni vor fi esențiali pentru maniera în care erau desăvârșite statuile. Astfel, opera ce ieșea de sub dalta sculptorului urmărea creionarea unui corp perfect, o formă idealizată, ca expresie a unui interior asemenea. Faimosul „Discobol” sculptat de Myron, ca reprezentare a unui tânăr atlet ce aruncă un disc, reflectă aceste idealuri ale culturii antice – proporție și echilibru desăvârșite. Ideea de simetrie pătrunde și în

matematică, muzică, iar ulterior și în filosofie, înțelegând ca armonie și măsură frumoasă. În dialogul „Philebos”, Platon ne vorbește prin Socrate despre rețeta pentru ca o persoană să devină bună, spunând că omul bun este un amestec de Frumos, Simetrie și Adevăr. Așadar, în acest context, simetria înseamnă proporție – adică aptitudinea noastră de a menține echilibrul, de a ne armoniza viața potrivit unui anumit cod moral: „*Dacă nu putem surprinde Binele într-o singură formă, va trebui să îl apucăm printr-o conjuncție a trei: Frumos, Simetrie (Proporție) și Adevăr. Să afirmăm că acestea, de drept, trebuie tratate ca o unitate și făcute responsabile pentru ceea ce se află în amestec, căci bunătatea lor este cea care face însăși mixtura să fie bună*.” (secțiunea 65a)

Legătura dintre simetrie și frumusețe inundă de altfel întreaga lume veche. Frumusețea din lucrurile pământești era văzută ca o reflectare a ordinii cosmice. Iar contemplând frumosul din jurul lor, oamenii se apropiau de divin, participând într-un fel la acea ordine perfectă care guvernează cosmosul: „*Căci măsura și proporția par pretutindeni să devină frumusețe și virtute*.” (Philebus; secțiunea 64e)

Vedem cum un singur cuvânt – *symmetria* – înglobează atâtea sensuri și nuanțe, păstrându-și ecoul până în prezent. Și poate deveni și pentru noi un punct de ghidaj în lumea de astăzi: găsirea unui echilibru, pentru a ne clădi o simetrie a noastră, care pe termen lung ne va susține un ideal mult căutat de-a lungul timpului de toate civilizațiile – desăvârșirea interioară. ♡

Bibliografie

- [1] PUTNIK, Noel — *De harmonia mundi: The early greek notions of harmony and symmetry*
- [2] <https://www.researchgate.net/publication/385772278>
- [3] <https://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0057:entry=symmetri/a>, accesat la 23.06.2025, 19:44

ZIUA ARTELOR

știri pregătite de Mihaela Brătuianu

București

Sâmbătă, 21 iunie 2025, sub egida Zilei Artelor, în sediul Noii Acropole din București doamna Sonia Ivanovici a susținut prelegerea despre Orfeu și lira magică.

Pentru o oră și mai bine publicul a fost transportat într-o altă lume, o lume a Frumosului, a Magiei și a Spiritului, încurajând în noi înflorirea celor mai elevate aspirații.

La încheiere, câteva minute au fost dedicate audii unui fragment muzical deosebit de inspirat din opera „Orfeu și Euridice” de Ch. W. Gluck.

Conferința „Symbolismul botanic în artă”, un eveniment dedicat explorării simbolurilor vegetale prezente în mitologia, religia și arta civilizațiilor lumii, a fost, de

Apolo și muzele — Hippolyte Lefèvre

Frontispiciul Operei din Lille

Foto: Delfin Le Dauphin Wikimedia Commons

asemenea, dedicat Zilei Artelor. Participanții au fost invitați într-o călătorie interculturală, de la Orientul Antic până la iconografia creștină, pentru a redescoperi simbolistica florilor și plantelor sacre. Conferința a subliniat faptul că florile nu sunt simple podoabe naturale, ci adevărate „mesaje” simbolice care au traversat epocile și culturile, reflectând aspirațiile umane spre înțelepciune, frumusețe și eternitate. Participanții au apreciat prezentarea vizuală bogată care a însoțit conferința, oferind imagini sugestive din arta universală și explicații clare asupra contextelor simbolice ale plantelor.

Iași

O zi dedicată frumosului, inspirației și poveștilor!

În cadrul evenimentului organizat de Noua Acropolă Iași ne-am bucurat de trei momente speciale care ne-au purtat prin universuri artistice diverse:

- * Un moment muzical emoționant susținut de elevii școlii ArtiS Mundi, care au adus armonie și sensibilitate în sufletele noastre.

- * O incursiune în lumea miturilor, cu prezentarea poveștii pline de profunzime a lui Cupidon și Psyche, așa cum a fost transmisă de Apuleius în “Metamorfoze” – un mit despre iubire, încercare și regăsire.

- * O explorare vizuală a modului în care mitul a fost interpretat de-a lungul secolelor în pictură și sculptură – am redescoperit frumusețea eternă a acestei povești prin ochii artiștilor din diferite epoci.

Mulțumim tuturor celor care au fost alături de noi și au transformat această zi într-o adevărată sărbătoare a artei!

Timișoara

Cu ocazia Zilei Artelor, Noua Acropolă Timișoara a organizat un atelier de pictură pe sticlă, inspirat din simboluri universale. Imagini cu Micul Prinț, cu Lotusul, Spada, Pocalul, Șarpele sau Fluturile au fost aduse la viață cu ajutorul culorilor de vitraliu, iar discuțiile despre simboluri ne-au adus mai aproape de înțelesurile lor profunde.

Oradea

În data de 20 iunie 2025, cu ocazia Zilei Artelor, la sediul filialei Noua Acropolă Oradea s-au prezentat idei renașcentiste și o lucrare a maestrului Michelangelo Buonarroti. În prima parte a prezentării s-a oferit o încadrare istorică a perioadei, urmată de o incursiune în lucrarea 'Moise' a lui Michelangelo. La sfârșit a avut loc un dialog cu participanții pe tema valorilor umane care au stat la baza Renașterii.

Brașov

Evenimentul dedicat Zilei Artelor la Brașov a fost conferința „Simbolismul artei Renascentiste – Primăvara de Botticelli”. Ca întreaga artă renașcentistă și acest tablou spune o poveste: cea a sufletului uman, a călătoriei lui spre lumea divină, a Dragostei care susține întregul Univers și a necesității de a renaște odată cu natura.

Sibiu

Asociația culturală Noua Acropolă Sibiu a dedicat două evenimente Zilei Artelor.

Conferința „Beethoven, compozitorul și eroul” a adus în atenția publicului figura marelui compozitor care a pus bazele romantismului în muzică, punând în centrul creațiilor sale sufletul uman cu frământările și aspirațiile sale. Prelegerea a fost însoțită de o audiție muzicală a celor mai semnificative fragmente din opera beethoveniană, ce ne-au inspirat spre idealul fraternității și al condiției eroice transmise prin muzică.

A doua conferință, „Michelangelo, sculptorul divin”, a urmărit viața și marile capodopere ale lui Michelangelo, un artist ce a identificat mereu căutarea perfecțiunii cu aspirația spre divinitate. După cum marele artist sculpta în blocul de marmură, îndepărtând excesul pentru a da naștere formelor desăvârșite, și noi putem sculpta și cizela propria personalitate, pentru ca din ea să transpară lumina, armonia, bunătatea, frumusețea.

Conferința a fost urmată de proiecția filmului „Florența – pe urmele geniilor Renașterii”.

NOUA ACROPOLĂ ȘCOALĂ DE FILOSOFIE

Noua Acropolă este o organizație internațională, fondată de prof. Jorge Angel Livraga în anul 1957, prezentă azi în peste 60 de țări din întreaga lume și constituită ca o școală de filosofie care promovează cultura și acțiunile de voluntariat.

Filosofia înseamnă, așa cum o indică și etimologia cuvântului, dragoste pentru înțelepciune sau cunoaștere. Înțelepciunea este mai mult decât o simplă sumă de cunoștințe și reprezintă cunoașterea adevărată a lucrurilor, a situațiilor, a legilor naturii, a oamenilor, a istoriei, precum și capacitatea de a acționa just în toate împrejurările, în cel mai elevat mod posibil.

Noua Acropolă este o școală de filosofie ce are ca principal obiectiv – după cuvintele fondatorului său – transformarea îndemnului „Cunoaște-te pe tine însuși” într-o realitate vie... Mai departe el afirmă: „Filosofia noastră este o filosofie a acțiunii în toate planurile la care poate accede conștiința...”

În Noua Acropolă (în „noua cetate înaltă”) filosofia nu este doar teorie, ci are un pronunțat caracter practic care, pornind de la studiul eticii, încurajează formarea unei personalități capabile să răspundă mai bine solicitărilor vieții. Desfășurarea programei școlii de filosofie începe cu un curs introductiv, pe care l-am numit *Filosofie pentru viață*.

Foto: Nitin Arya, Pexels

curs de **Filosofie** pentru **Viață**

ÎNSCRIERI

București

* luni, 13 octombrie, ora 18:30

* noiembrie

Iași

* joi, 25 septembrie, ora 18:30

Cluj-Napoca

* miercuri, 22 octombrie, ora 18:30

Sibiu

* joi, 18 septembrie, ora 18:30

Timișoara

* joi, 16 octombrie, ora 19:00

* joi, 23 octombrie, ora 19:00

Tematica cursului de filosofie pentru viață:

ETICĂ

1. Filosofia naturală și valorile etice
2. Ființa umană și Cosmosul
3. Înțelepciunea Indiei: Bhagavad-Gîtă
4. Texte vechi tibetane: Glasul liniștii. Valoarea introspecției și a reflecției
5. Filosofia budistă: înțelegerea și depășirea crizelor
6. Înțelepciunea Chinei: Confucius

SOCIOPOLITICĂ

7. Provocarea vieții sociale: problemele actuale ale lumii și ale ființei umane
8. Platon: mitul peșterii
9. Aristotel: căutarea fericirii
10. Plotin și școala neoplatonică
11. Importanța educației, rolul cetățeanului
12. Egiptul Antic: justiția ca o determinantă a vieții colective
13. Stoicism: Epictet, Seneca și Marcus Aurelius

FILOSOFIA ISTORIEI

14. Filosofia istoriei: experiența ca motor pentru viitor
15. Importanța transmiterii: surse, fundamente și științe complementare
16. Istorie și mitologie: interpretarea simbolurilor
17. Ciclurile istoriei
18. Libertate și destin: chei pentru deschiderea ușilor viitorului

Conferințe, dialoguri, evenimente

București

Conferințe la Biblioteca Metropolitană

septembrie – Conferință: *Seneca și arta de a trăi*

octombrie – *Dialoguri epicureice*

noiembrie – *Zilele Filosofiei: Ce este realitatea, ce este iluzia, ce este adevărul*

decembrie – *Despre cunoaștere de sine și autoperfecționare umană; înțelepciunea antică grecească reflectată în inscripțiile templului de la Delfi*

Zilele Filosofiei, 22-23 noiembrie, sediul Noua Acropolă

22 noiembrie, ora 16:00 – *Filosofia și spiritul de victorie*

23 noiembrie, ora 11:00 – *Sceneta: „Școala de filosofie”, urmată de o expunere despre importanța filosofiei sau de ce avem nevoie de filosofie*

23 noiembrie, ora 16:00 – *Filosofia în raport cu arta, știința, sociopolitica și religia*

Cluj-Napoca

12 octombrie, ora 16:00 – *Atelier filosofic: Mit. Minte. Provocare. 12 obstacole, 1 alegere: curajul de a te depăși (inspirat din mitul celor 12 munci ale lui Heracle)*

14 octombrie, ora 18:30 – *Dialog filosofic: Poți fi corect fără să acționezi? (valorile acțiunii juste)*

21 octombrie, ora 18:30 – *Dialog filosofic: Fericirea – trend sau trăire a sufletului?*

Ziua Filosofiei, Centrul pentru Tineret din Cluj-Napoca

17-23 noiembrie – *Mișcarea renesanțistă, idei care au schimbat lumea (expoziție care va conține planșe documentare, dialoguri filosofice, vizionare de film și un atelier filosofic)*

Iași

septembrie – *Atelier filosofic: În căutarea succesului*

octombrie – *Atelier filosofic: În căutarea curajului*

octombrie – *Conferință: Artistul Cucuteni – modelarea lutului și a propriei vieți*

noiembrie – *Atelier filosofic: În căutarea prieteniei*

noiembrie – *Ziua filosofiei – Fericirea: perspective ale anticilor pentru o viață împlinită*

noiembrie – *Ziua filosofiei – Porți deschise în sediul Noii Acropole Iași – vino să vezi o școală de filosofie modernă*

decembrie – *Conferință: Mitul eroului solar*

Brașov

octombrie – *Delfi – Centrul cultural și spiritual al Greciei antice*

noiembrie – *Pico della Mirandola – Despre demnitatea omului.*

decembrie – *Simbolismul Catedralelor Gotice*

Oradea

octombrie – *În căutarea sensului vieții, pe baza cărții lui Victor Frankl*

noiembrie – *Povestea regelui Artur și cavalerii mesei rotunde*

decembrie – *Atelier de pictat globuri de sticlă și idei despre lumină și foc*

Constanța

26 octombrie, ora 11:00 – *Conferință: Simbolismul Mării*

8 noiembrie, ora 09:00 – *Acțiune ecologică – Plantează în România*

15 noiembrie, ora 11:00 – *Atelier de pictură pentru adulți: Povestea Micului Prinț*

20 noiembrie – *Ziua Mondială a Filosofiei*

14 decembrie, ora 11:00 – *Conferință: Tezeu, în căutarea centrului labirintului*

Sibiu

Conferințe – Info Center Group, Str. Rennes nr.2

17 octombrie, ora 18:00 – *Conferință și prezentare multi-media:*

Simbolismul catedralelor gotice

21 noiembrie, ora 18:00 – *Conferință Zilele Filosofiei: Budismul și stoicismul. Confluența ideilor din Orient și Occident*

12 decembrie, ora 18:00 – *Conferință: Solstițiul de iarnă și simbolismul sărbătorilor luminii*

Timișoara

Săptămâna Culturii – Unitate în Diversitate (23-27 septembrie)

23 septembrie, ora 19:00 – *Conferință: Omul, o unitate în diversitate (Casa Artelor, sala Studio Art)*

24 septembrie, ora 19:00 – *Conferință: Diversitate culturală, o oportunitate pentru comunitate (Casa Artelor, sala Studio Art)*

25 septembrie, ora 19:00 – *Conferință: Cetățeanul lumii, identitate într-un context global (Casa Artelor, sala Studio Art)*

26 septembrie, ora 19:00 – *Dialog filosofic: Construirea unității prin reconcilierea opuselor (Casa Artelor, sala Studio Art)*

27 septembrie, ora 17:00 – *Atelier de pictură pe sticlă: Diversitatea arhitecturală din Timișoara, în culori (sediul Noua Acropolă)*

Zilele Filosofiei: Filosofie pentru o viață mai bună

19 noiembrie, ora 19:00 – *Conferință: Practica filosofică pentru mai multă forță interioară (Casa Artelor, sala Studio Art)*

20 noiembrie, ora 19:00 – *Conferință: Practica moralei în epoca post-adevărului (Casa Artelor, sala Studio Art)*

22 noiembrie, ora 17:00 – *Conferință: Construirea unei relații mai bune cu timpul, după stoici (Casa Artelor, sala Studio Art)*

21 noiembrie, ora 19:00 – *Dialog filosofic: A fi sau a nu fi cetățean (Reciproc Café)*

Privește atent în tine însuți. Înlăuntrul tău
este izvorul binelui, totdeauna va țâșni de
acolo puterea, dacă ai să sapi neconținut
și cu stăruință.

Marcus Aurelius

